C/2025/5511

13.10.2025.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Norādījumi par Sociālā klimata fonda īstenošanu

(C/2025/5511)

SATURS

I. Ievads 3

II. Iestāžu izveide un norīkošana 3

a. SKP izpildē iesaistītās iestādes 4

1. Iestādes, kurām uzticēta SKP īstenošana 4

2. Iestāde/iestādes, kas atbild par maksājumu pieprasījumiem pievienoto pārvaldības deklarāciju parakstīšanu 5

3. Struktūra/struktūras, kas atbild par sistēmu un darbību revīziju 5

b. Papildinošās struktūras 6

4. Struktūra, kas atbild par SKP sagatavošanas un uzraudzības koordinēšanu 6

c. Dalībvalstu veikta iecelšana 6

d. Revīzijas darbs, kas jāveic valsts līmenī, ja uz iestādēm neattiecas ne SKF regulas 11. panta 3. punkts, ne ANM 7

e. Komisijas piekrišana iestāžu iecelšanai 8

III. SKP īstenošanas sagatavošana 8

a. Valsts koordinācijas komitejas izveide 8

b. Reģionālo/vietējo iestāžu, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības ieinteresēto personu iesaistīšana 9

IV. Īstenošanas uzraudzība 9

a. Kopīgie rādītāji 10

b. Kopīgie rādītāji, ko izmanto kā atskaites punktus un mērķrādītājus 11

c. Divgadu ziņojums par īstenošanas progresu 11

V. Finanšu piešķīruma saistības 12

a. Komisijas īstenošanas lēmums apvienojumā ar daudzgadu finansēšanas lēmumu 13

b. Juridiskās saistības 13

c. Atsevišķas budžeta saistības 13

d. Saistību atcelšana un atlikušās apropriācijas 14

VI. Maksājumu pieprasījumi 14

a. Maksājumu pieprasījumu iesniegšana 14

b. Pārvaldības deklarācija 15

c. Revīziju kopsavilkums 15

VII. Komisijas novērtējums un maksājumu pieprasījumu apstrāde 16

a. Izmaksas vērtību ex ante definēšana 16

b. Pozitīvs novērtējums un maksājums 16

c. Atskaites punkta vai mērķrādītāja apmierinoša sasniegšana 16

d. Atskaites punkta un mērķrādītāju negatīvs novērtējums, maksājumu apturēšana 17

e. Novirze no sākotnēji aplēstajām izmaksām 17

f. Pro rata maksājumi ierobežotu resursu gadījumā 17

g. Būtiska nepietiekama izpilde un nolīguma izbeigšana 18

VIII. ES finanšu interešu aizsardzība 18

a. Pārvaldības un kontroles sistēmas 18

b. Krāpšanas novēršana 19

c. Interešu konflikts 19

Neatbilstības sekas 20

d. Dubultas finansēšanas novēršana un papildināmība ar citiem finansēšanas instrumentiem 20

Izstrādāšanas posms 21

Īstenošanas posms 21

Komisijas loma 21

e. Atbilstība ES noteikumiem par valsts atbalstu 21

f. Atbilstība publiskā iepirkuma noteikumiem 23

IX. Digitālā sistēma, datu par finanšu piešķīruma galasaņēmējiem vākšana un glabāšana 24

a. Vienota digitālā sistēma, kurā reģistrēta attiecīga informācija par pasākumu un investīciju īstenošanu ... 24

b. Elektroniskas datu apmaiņas sistēmas izmantošana saziņā starp dalībvalstīm un Komisiju 25

c. Galasaņēmēju datu vākšana, reģistrēšana un glabāšana 26

X. Ticamība, revīzija un kontrole 26

a. Pārvaldības un kontroles sistēmu novērtēšana 27

XI. Finansiālā atbalsta samazināšana un līdzekļu atgūšana 28

XII. Sociālā klimata fonda izvērtējums un sociālo klimata plānu piemērotības novērtējums 29

a. Sociālajā klimata fonda izvērtēšana 29

b. Sociālo klimata plānu atbilstības novērtējums 30

c. Investīcijas ilgtspējā 30

XIII. Informācija, komunikācija un redzamība 30

a. Redzamība un informācija galasaņēmējiem 30

b. Datu publicēšana par galasaņēmējiem un Sociālā klimata fonda ietvaros īstenotajiem pasākumiem un investīcijām 32

c. Komunikācijas stratēģija par sociālajiem klimata plāniem 32

d. Horizontālās komunikācijas pasākumi Eiropas līmenī 33

I. **Ievads**

Sociālā klimata fonda (SKF), kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/955 ([1]) (SKF regula), mērķis ir dot ieguldījumu sociāli taisnīgā pārejā uz klimatneitralitāti.

SKF ir īpaši paredzēts, lai novērstu sociālo ietekmi, ko rada ēku un autotransporta radīto siltumnīcefekta gāzu emisiju iekļaušana Direktīvas 2003/87/EK ([2]) (ETS direktīva) darbības jomā. Jaunā emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS2), kas izveidota ar ETS direktīvas IV nodaļas a) punktu, aptver ēku, autotransporta un sīkrūpniecības sektorus, uz kuriem neattiecas pašreizējā ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma. SKF sniedz finansiālu atbalstu dalībvalstīm, lai palīdzētu mazaizsargātām mājsaimniecībām, mazaizsargātiem transporta lietotājiem un mazaizsargātiem mikrouzņēmumiem, kurus ETS2 īstenošanas dēļ nesamērīgi skar augstākas enerģijas un transporta izmaksas.

Šā paziņojuma par norādījumiem mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm īstenot savus sociālos klimata plānus (SKP) saskaņā ar SKF regulu. Tas papildina norādījumus par sociālajiem klimata plāniem ([3]) un Komisijas paziņojumu, kurā sniegti tehniski norādījumi par principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" ([4]) piemērošanu, un tā pielikumus ([5]).

Šis paziņojums par norādījumiem neskar turpmākās tiesību normas saistībā ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) laikposmam pēc 2027. gada. Šie norādījumi vajadzības gadījumā tiks pārskatīti, lai tos saskaņotu ar visām turpmākajām tiesību normām, kas piemērojamas saskaņā ar DFS pēc 2027. gada, tai skaitā iespējamām izmaiņām īstenošanas metodē, un lai nodrošinātu, ka pasākumi un investīcijas joprojām tiek efektīvi īstenoti.

Saskaņā ar SKF regulas 4. panta 1. punktu un 17. apsvērumu katrai dalībvalstij būtu jāiesniedz Komisijai savs sociālais klimata plāns līdz 2025. gada 30. jūnijam.

No SKF tiks piešķirti 65 miljardi EUR laikposmam no 2026. gada 1. janvāra līdz 2032. gada 31. decembrim. Ar obligātu dalībvalstu ieguldījumu, kas veido vismaz 25 % no to SKP aplēstajām kopējām izmaksām, SKF ieguldījums būs vismaz 86,7 miljardus EUR. Paredzams, ka fonds sāks darboties 2026. gada 1. janvārī, vismaz vienu gadu pirms ETS2 pilnvērtīgas darbības uzsākšanas un divus gadus pirms jaunās DFS stāšanās spēkā 2028. gadā. Šāda agrīna darbības uzsākšana veicinās netraucētu ETS2 ieviešanu.

Direktīvas (ES) 2023/959, ar ko izveido ETS2, transponēšanas termiņš bija 2024. gada 30. jūnijs ([6]). Saskaņā ar SKF regulas 16. panta 3. punkta a) apakšpunkta i) punktu Komisija novērtēs SKP būtiskumu, ņemot vērā to, vai tas pienācīgi reaģē uz sociālo ietekmi un problēmām, ar kurām ETS2 dēļ saskaras mazaizsargātas mājsaimniecības, mikrouzņēmumi un transporta lietotāji. Tāpēc, ja ETS2 nav transponēta, SKP nespēj izpildīt būtiskuma prasību un tādējādi nav atbilstošs SKF vispārējam mērķim.

Ja dalībvalsts oficiāli iesniedz savu SKP, bet nav transponējusi Direktīvu (ES) 2023/959, ar ko izveido ETS2, Komisija nevarēs novērtēt iesniegto SKP. Šajā gadījumā, it īpaši tad, ja dalībvalsts nav noteikusi tās teritorijā esošo regulēto subjektu juridiskos pienākumus nodot ETS2 kvotas, kas līdzvērtīgas to verificētajām emisijām, SKP tiks uzskatīts par nebūtisku, jo nav iespējams pierādīt sociālo ietekmi, kā prasīts SKF regulas 16. panta 3. punkta a) apakšpunkta i) punktā. Šādā gadījumā Komisija saskaņā ar SKF regulas 17. panta 4. punktu pieņems īstenošanas lēmumu, kurā būs ietverts negatīvs SKP novērtējums.

II. **Iestāžu izveide un norīkošana**

Saskaņā ar SKF regulas 11. panta 3. punktu un 21. panta 1. punktu un III pielikumu katrai dalībvalstij ir jāievieš **efektīva un lietderīga iekšējās kontroles sistēma**. Tas ietver to iestāžu un struktūru izraudzīšanos, kuras ir atbildīgas par dažādiem SKP īstenošanas aspektiem, un ar SKP saistīto sistēmu un darbību revīziju.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/955 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060 (OV L 130, 16.5.2023., 1. lpp.).
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).
([3]) C(2025) 881 final.
([4]) C(2025) 880 final.
([5]) C(2025) 880 final, 1. un 2. pielikums.
([6]) Direktīvas (ES) 2023/959 3. panta otrā daļa.

Lai izmantotu esošo pieredzi un samazinātu administratīvo slogu, **dalībvalstis**, ņemot vērā to tiesisko un normatīvo regulējumu un saņemot Komisijas apstiprinājumu, **var izraudzīties vienu iestādi**, kas veic turpmāk a) un b) punktā uzskaitītās funkcijas, koordinēt SKP sagatavošanu un uzraudzību, īstenot SKP, parakstīt pārvaldības deklarāciju un sagatavot maksājumu pieprasījumus Komisijai. Piemēram, SKP īstenošanu dalībvalstis var uzticēt kohēzijas politikas programmu vai Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) vadošajām iestādēm. Turklāt dalībvalstīm jāizraugās struktūra vai struktūras, kas veiks sistēmu un darbību revīziju tā, lai nodrošinātu to funkcionālo neatkarību.

a. ***SKP izpildē iesaistītās iestādes***

SKP izpildē iesaistīto iestāžu funkcijas ir īpaši noteiktas SKF regulā un tās III pielikumā. Jāveic tālāk aprakstītās funkcijas.

1. *Iestādes, kurām uzticēta SKP īstenošana*

— **Pārvaldīt pasākumus un/vai investīcijas**, kas izklāstītas SKP, lai sasniegtu to mērķus un noteiktu saistītos pienākumus un funkcijas.

— Gādāt par to, lai tiek ieviestas stabilas sistēmas, kas **aizsargā ES finanšu intereses**, īpašu uzmanību pievēršot krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanai, atklāšanai, ziņošanai un labošanai, kā arī nodrošināt piemērojamo noteikumu, it īpaši valsts atbalsta un publiskā iepirkuma noteikumu, ievērošanu. Tas ietver visu neatbilstību tūlītēju atklāšanu un novēršanu.

— Izveidot efektīvus un samērīgus **krāpšanas apkarošanas pasākumus** un procedūras, kas pielāgotas krāpšanas apkarošanas stratēģijā apzinātajiem riskiem.

— Veikt **pārvaldības pārbaudes**, lai, izmantojot dokumentu pārbaudes un pārbaudes uz vietas, pārbaudītu, vai ir sasniegti SKF atskaites punkti un mērķrādītāji un vai nav nopietnu pārkāpumu, proti, krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta vai dubultās finansēšanas.

— Apstiprināt un sniegt pierādījumus Komisijai, ka **mērķrādītāji un atskaites punkti faktiski tiek sasniegti**, un iesaistīties dialogā ar Komisiju par īstenošanas progresu.

— Nodrošināt, ka finanšu piešķīrumu galasaņēmēji saņem pienākošās summas atkarībā no finansējuma pieejamības.

— Vākt un droši glabāt **datus** un visu pārējo būtisko informāciju **saskaņā ar SKF regulas 21. panta 2. punkta d) apakšpunktu**, tostarp **revīzijas un kontroles rezultātus un turpmākos pasākumus**, lai nodrošinātu stabilas revīzijas liecības.

— Vākt un droši glabāt **datus par pasākumiem un investīcijām**, kā arī par to atskaites punktiem un mērķrādītājiem **saskaņā ar** SKF regulas **21. panta 2. punkta d) apakšpunkta iv) punktu**.

— Vākt **datus par SKP īstenošanas progresu** un par kopīgiem rādītājiem saskaņā ar SKF regulas 24. panta 1. punktu, lai nodrošinātu efektīvu uzraudzību.

— Īstenot **informācijas, komunikācijas un redzamības darbības** saskaņā ar SKF regulas 23. pantu, tai skaitā publicēt datus par galasaņēmējiem vienā tīmekļa vietnē, ja šis uzdevums nav uzticēts valsts koordinējošajai iestādei.

Par SKP īstenošanu atbildīgās iestādes var būt valsts, reģionālās vai vietējās iestādes atkarībā no spēkā esošā valsts juridiskā un tiesiskā regulējuma un no SKP iekļauto pasākumu un investīciju veida. Dalībvalstu ziņā ir lemt par to, kā sadalīt atbildību starp iestādēm, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt efektīvu SKP īstenošanu, lai mazaizsargātas mājsaimniecības, mikrouzņēmumi un transporta lietotāji gūtu labumu no pasākumiem un investīcijām.

Ja reģionālajām iestādēm ir uzdots īstenot SKP, tām būs tāda paša veida pienākumi kā valsts iestādēm.

2. *Iestāde/iestādes, kas atbild par maksājumu pieprasījumiem pievienoto pārvaldības deklarāciju parakstīšanu*

Iestāde(-s), kas atbildīga(-as) par maksājumu pieprasījumiem pievienotās pārvaldības deklarācijas parakstīšanu, veiks turpmāk uzskaitītās funkcijas.

— **Nodrošināt**, ka tiek īstenoti efektīvi un samērīgi pasākumi ES finanšu interešu aizsardzībai, ņemot vērā apzinātos riskus.

— **Konsolidēt** un pārraudzīt īstenošanas iestāžu darbu, lai nodrošinātu SKP konsekvenci un kvalitāti.

— **Sniegt pārliecību** Komisijai, ka SKP īstenošana atbilst piemērojamajiem standartiem, noteikumiem un regulām.

— **Apstiprināt**, ka **maksājumu pieprasījumi ietver tikai izpildītus atskaites punktus un mērķrādītājus**, nodrošinot datu precizitāti, uzticamību un autentiskumu. Tas ietver visu pārbaudes elementu elektronisko ierakstu uzturēšanu saskaņā ar noteikumiem un procedūrām.

— **Pārbaudīt**, vai ar maksājumu pieprasījumiem saistītajos galīgajos revīzijas un kontroles ziņojumos konstatētās neatbilstības ir pienācīgi novērstas un izlabotas attiecīgo galasaņēmēju līmenī.

Komisija 2023. gada 18. aprīlī nāca klajā ar paziņojumu ([7]) par vienošanos, ko likumdevēji panākuši saskaņā ar SKF regulas III pielikumu. Šajā paziņojumā uzsvērts: vairāku iestāžu iecelšana maksājumu pieprasījumiem pievienoto pārvaldības deklarāciju parakstīšanai var izraisīt neefektivitāti un pienākumu vājināšanos, kā arī radīt neskaidrības par iestāžu lomu.

3. *Struktūra/struktūras, kas atbild par sistēmu un darbību revīziju*

Struktūra(-as), kas revidē sistēmas un darbības, būs atbildīga(-as) par turpmāk norādītajiem uzdevumiem.

— **Sistēmas revīzijas** veikšana par pārvaldības un kontroles sistēmas darbību un **darbību revīzijas**, kuru mērķis ir sniegt Komisijai pamatotu pārliecību, ka **maksājumu pieprasījumos** iekļautie **atskaites punkti un mērķrādītāji** ir sasniegti.

— **Pārbaudīt pārvaldības un kontroles sistēmu efektīvu darbību un iestāžu izraudzīšanās procesu** saskaņā ar SKF regulā un tās III pielikumā izklāstītajām pamatprasībām.

— **Nodrošināt**, ka to darbs attiecas uz visiem būtiskajiem elementiem, **lai garantētu ES finanšu interešu aizsardzību**, iegūstot pārliecību, ka ir ieviestas sistēmas krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanai, atklāšanai, ziņošanai un labošanai, un lai nodrošinātu atbilstību vienotā tirgus prasībām (publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumiem).

— **Veikt** visas revīzijas darbības saskaņā ar **starptautiski atzītiem revīzijas standartiem**.

— **Sniegt kopsavilkumu par revīzijām** un pasākumiem, kas attiecībā uz katru maksājuma pieprasījumu īstenoti nolūkā aizsargāt ES intereses, galveno uzmanību pievēršot:

  — interešu konflikta neesamībai;

  — krāpšanas apkarošanas pasākumu īstenošanai;

  — korupcijas un dubultas finansēšanas novēršanai.

Revīzijas iestādei jābūt publiskai iestādei, tomēr konkrētus revīzijas uzdevumus var deleģēt vai nodot ārpakalpojumā publiskām vai privātām struktūrām, kas ir tās uzraudzībā un atbildības jomā.

([7]) Brisele, 2023. gada 18. aprīlis (oriģ.: en, pl) 7984/23 ADD 1, starpiestāžu lieta: 2021/0206(COD).

b. ***Papildinošās struktūras***

Kā norādīts norādījumos par SKP un ņemot vērā SKF daudznozaru raksturu, dalībvalstis tiek mudinātas izveidot SKP valsts koordinācijas struktūru.

1. *Struktūra, kas atbild par SKP sagatavošanas un uzraudzības koordinēšanu*

SKF regulas 6. panta 3. punktā ir noteikts, ka SKP ir saskanīgs ar informāciju, kas sniegta, un saistībām, ko dalībvalstis uzņēmušās saskaņā ar citām ES programmām un tiesību aktiem. Šajā nolūkā dalībvalstis tiek mudinātas izveidot īpašu struktūru, kas nodrošina vispārēju koordināciju dažādās jomās.

Valsts koordinācijas struktūra var veikt turpmāk uzskaitītās funkcijas:

— nodrošināt, ka SKP ir **saskaņots** ar citām valsts politikas iniciatīvām;

— nodrošināt **konsekvenci** un **papildināmību** starp SKP un Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānu, kohēzijas politikas programmām, atveseļošanas un noturības plānu (ANP), nacionālo ēku renovācijas plānu, integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu (NEKP) un taisnīgas pārkārtošanās plānu;

— **koordinēt** darbības ar iestādēm, kas atbild par darbību efektīvu plānošanu un izpildi, un iestādi(-ēm), kas atbild par pārvaldības deklarācijas parakstīšanu, lai efektīvi sekotu līdzi maksājumu pieprasījumiem;

— lai risinātu ar īstenošanu saistītās problēmas, **veikt mediāciju** starp iestādēm, kas atbild par īstenošanu;

— **darboties kā vienotam kontaktpunktam** Komisijas nodaļām, Eiropas Revīzijas palātai un citām attiecīgām ES struktūrām vai iestādēm;

— vajadzības gadījumā **pārraudzīt** periodisku uzraudzību, ziņošanu (saskaņā ar SKF regulas 24. pantu) un izvērtēšanu;

— **nodrošināt** komunikācijas pasākumu īstenošanu, lai palielinātu informētību par ES atbalstu, un izplatīt informāciju par darbībām, kas veiktas saskaņā ar SKP;

— **uzraudzīt** datu publicēšanu par galasaņēmējiem (un par darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem, ja galasaņēmējs ir līgumslēdzēja iestāde), lai saglabātu pārredzamību.

Neatkarīgi no iestādes vai iestādēm, kas veic šīs pārvaldības funkcijas, ir jānodrošina efektīva to nošķiršana no struktūras, kas veic revīzijas funkcijas, lai būtu iespējams veikt atbilstošas un neatkarīgas sistēmu un darbību revīzijas.

c. ***Dalībvalstu veikta iecelšana***

Šīs iedaļas a) punktā minētā(-ās) iestāde(-es) jāieceļ saskaņā ar SKF regulas III pielikumu un valsts tiesisko regulējumu. Koordinācijas struktūras iecelšana saskaņā ar b) apakšpunktu jāveic saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu; SKF regulas III pielikumā paredzēto iecelšanas procedūru nepiemēro.

Saskaņā ar SKF regulas 11. panta 3. punktu, ja dalībvalsts nolemj piešķirt tādas iestādes lomu, kurai uzticēta SKP īstenošana, kohēzijas politikas programmu vadošajai iestādei saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1060 ([8]) (Kopīgo noteikumu regula – KNR), Komisija uzskatīs, ka jau ieviestās pārvaldības un kontroles sistēmas atbilst SKF regulas prasībām.

Šis noteikums attiecas uz valsts, reģionālām vai cita līmeņa iestādēm.

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

Pamatojoties uz sinerģijām, ko nodrošina šis noteikums, un to uzdevumu raksturu, ko citu veidu iestādes veic saskaņā ar kohēzijas politikas programmām un ANM, Komisija varētu piemērot vienkāršotu procedūru vairākās citās situācijās, kā izklāstīts turpmāk.

Iestādes, kas noteiktas KNR:

i. Vadošajai iestādei saskaņā ar KNR tiek piešķirta tādas iestādes loma, kura ir atbildīga par maksājuma pieprasījumam pievienotās pārvaldības deklarācijas parakstīšanu saskaņā ar SKF regulu.

ii. Starpniekstruktūrai saskaņā ar KNR ir piešķirta tās iestādes loma, kas īsteno SKP saskaņā ar SKF regulu, ar nosacījumu, ka starpniekstruktūrai ir deleģēts pildīt visus vadošās iestādes attiecīgos uzdevumus saistībā ar kohēzijas politikas programmām.

iii. Revīzijas iestādei saskaņā ar KNR ir piešķirta tās struktūras loma, kas veic revīzijas saskaņā ar SKF regulu.

Iestādes, kas noteiktas ANM

Ņemot vērā līdzību ar pārvaldības un kontroles struktūrām un procedūrām, kas valsts un reģionālā līmenī izveidotas ANM pārvaldībai, ANM struktūras varētu arī izmantot (ja tās atšķiras no iestādēm, kas īsteno kohēzijas politikas programmas), lai tieši īstenotu darbības saskaņā ar SKP. Šādos gadījumos tiks uzskatīts, ka esošās pārvaldības un kontroles sistēmas, ko ieviesušas dalībvalstis, atbilst SKF regulas prasībām.

Katrai dalībvalstij oficiāli jāpaziņo Komisijai to iestāžu saraksts, kas atbildīgas par SKF uzdevumiem vai nu tad, kad tās iesniedz savu SKP, vai vēlāk pirms to iecelšanas, nodrošinot, ka ir pārbaudīti un apstiprināti šādi elementi:

a) iestādēm ir juridiskas pilnvaras valsts līmenī;

b) iestādēm ir nepieciešamie resursi un spējas, lai veiktu papildu uzdevumus saskaņā ar SKF;

c) dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka SKP īstenošana neapdraudēs citu to ES fondu īstenošanu, par kuriem atbild nesen ieceltās SKF iestādes, un

d) dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tiek ievērotas SKF regulas III pielikumā noteiktās piemērojamās prasības.

Ja ieceltās iestādes nav SKF regulas 11. panta 3. punktā minēto kohēzijas politikas programmu vai ANM vadošās iestādes, Komisija atzīs, ka iestāde ir piemērota, lai pildītu dalībvalsts piešķirto lomu katrā gadījumā atsevišķi, kā aprakstīts šo norādījumu II iedaļas d) punktā.

Jebkurā gadījumā no iepriekš minētā vienkāršotā iecelšanas procesa ir jāizslēdz visas iestādes, kuras iesaistītas ES kohēzijas politikas fondu un/vai ANM īstenošanā un kurām ir būtiski trūkumi, ko apstiprinājusi vai nu Komisija, vai Eiropas Revīzijas palāta, vai jebkura cita valsts revīzijas struktūra.

d. ***Revīzijas darbs, kas jāveic valsts līmenī, ja uz iestādēm neattiecas ne SKF regulas 11. panta 3. punkts, ne ANM***

Revīzijas iestādei būtu jāveic revīzija jebkurā struktūrā, kas atbild par SKP īstenošanu un/vai pārvaldības deklarācijas parakstīšanu saskaņā ar SKF un kas **iepriekš nav bijusi iesaistīta** kohēzijas politikas programmās vai ANM (kā aprakstīts iepriekš). Šajā revīzijā pirms iecelšanas procesa pabeigšanas būtu jānovērtē, vai iestādes atbilst SKF regulas III pielikumā noteiktajiem iekšējās kontroles sistēmas kritērijiem. Revīzija jāveic arī attiecībā uz jebkuru subjektu, kuram ir apstiprināti būtiski trūkumi ([9]) kohēzijas fondu vai ANM īstenošanā un kuru dalībvalsts tāpat nolemj iecelt.

([9]) Sk. 3. un 4. kategoriju turpmāk iedaļā par pārvaldības un kontroles sistēmu novērtējumu.

Jāatzīmē, ka novērtējums par atbilstību SKF regulas III pielikumā noteiktajām pamatprasībām attiecas uz to, vai pārvaldības un kontroles sistēmas struktūra ir piemērota. Tas nozīmē, ka, lai Komisija varētu pieņemt iestādes iecelšanu, tai ir vajadzīgs atzinums par sistēmu struktūru. Tomēr šajā posmā nav vajadzīgs atzinums par pārvaldības un kontroles sistēmas praktisko efektivitāti. Šīs revīzijas tvērums un mērķi ir sīkāk izklāstīti šo norādījumu X iedaļā.

Ja pirms SKP pieņemšanas nav iespējams saņemt pietiekamu garantiju, SKP būtu jāiekļauj atskaites punkts, kas jāsasniedz pirms jebkāda maksājuma veikšanas, un revīzijas iestādei ir jāsaņem šo struktūru revīzijas atzinums bez piezīmēm. Ja dalībvalsts neierosina šādu atskaites punktu SKP, Komisija to pieprasa, kad tā novērtē SKP, kā noteikts SKF regulas 17. panta 3. punkta c) apakšpunktā.

e. *Komisijas piekrišana iestāžu iecelšanai*

Komisija principā pieņems šīs iedaļas a) punktā minēto iecelšanas procesu bez papildu kontroles darba, ja izraudzītā revīzijas iestāde jau sniedz pārliecību saskaņā ar kohēzijas politikas programmām vai ANM.

Ja dalībvalsts nolemj **par revīzijas iestādi iecelt jaunu struktūru**, kurai nav iepriekšējas pieredzes ne kohēzijas fondu, ne ANM revīzijas jomā, Komisija pārskatīs izraudzītās revīzijas iestādes un, iespējams, citu struktūru, kas atbild par SKP īstenošanu, organizāciju. Komisija **pēc iespējas drīzāk pārbaudīs atbilstību SKF regulai un starptautiskajiem revīzijas standartiem un, iespējams, veiks to kā daļu no SKP novērtējuma vai tūlīt pēc tā oficiālās pieņemšanas**.

SKF regulas 17. panta 3. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstīm pirms pirmā maksājuma ir jānovērš visi trūkumi iekšējās kontroles sistēmās. Ja pirms SKP pieņemšanas nav iespējams saņemt pietiekamu garantiju, tajā būtu jāiekļauj **papildu pasākums** (atskaites punkts), saskaņā ar kuru Komisijai ir pozitīvi jānovērtē šīs revīzijas iestādes, kurām nav iepriekšējas pieredzes ne kohēzijas fondu, ne ANM revīzijas jomā. Ja dalībvalsts neierosina šādu atskaites punktu SKP, Komisija to pieprasa, kad tā novērtē SKP (SKF regulas 17. panta 3. punkta c) apakšpunkts). Šis atskaites punkts ir jāsasniedz pirms pirmā maksājuma.

III. **SKP īstenošanas sagatavošana**

a. *Valsts koordinācijas komitejas izveide*

SKF regulas 21. panta 1. punktā ir noteikta nepieciešamība nodrošināt efektīvu un lietderīgu iekšējās kontroles sistēmu. SKF regulas III pielikumā ir noteikta iestāžu iecelšana un procedūras, kas nodrošina, ka šīs iestādes gūst pārliecību.

Lai atvieglotu sadarbību ar ieinteresētajām personām, dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt **platformu SKP īstenošanas koordinācijai valsts līmenī**, lai ieinteresēto personu dialogs tiktu organizēts tā, lai nodrošinātu skaidrību par termiņiem, to, kā ieinteresētās personas var piedalīties dialogā, un par koordināciju valsts līmenī. Šādas platformas izveide atvieglos tās struktūras darbu, kura atbild par valsts SKP sagatavošanas un uzraudzības koordinēšanu.

Varētu izveidot valsts koordinācijas komiteju, kurā būtu ietvertas struktūras, ko dalībvalsts izveidojusi, lai **pārvaldītu, koordinētu un īstenotu SKP** un apspriestu to ar **attiecīgajām ieinteresētajām personām**. Šī koordinācijas komiteja ne tikai atbalstītu SKP efektīvu īstenošanu, bet arī nodrošinātu, ka SKP tiek īstenots saskaņā ar citām valstu stratēģijām, ES finansējuma programmām un ES politiku.

Valsts koordinācijas komiteja cita starpā varētu veikt šādas darbības:

— uzraudzīt SKP īstenošanā un atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanā panākto progresu;

— risināt konkrētas problēmas un izaicinājumus, kas ietekmē pasākumu un investīciju rezultātus;

— novērtēt SKP ieguldījumu to problēmu risināšanā, kuras konstatētas dalībvalsts NEKP vai citos instrumentos un programmās, kas ietekmē SKF;

— uzraudzīt izvērtēšanas gaitā panākto progresu;

— uzraudzīt progresu, kas panākts, ziņojot par rezultātiem, iznākumu un konteksta rādītājiem, veicot izvērtējumus un sagatavojot izvērtējumu kopsavilkumus, kā arī veicot turpmākus pasākumus saistībā ar konstatējumiem;

— nodrošināt, ka tiek veikti komunikācijas un redzamības pasākumi un ka tiek gūti panākumi publisko iestāžu administratīvo spēju veidošanā;

— uzraudzīt partneru un līdzekļu saņēmēju iesaisti, nodrošinot galveno ieinteresēto personu efektīvu iesaistīšanu un veicinot partnerības principu.

Šāda komiteja varētu arī veicināt viedokļu apmaiņu par metodiku, ko izmanto atskaites punktu un mērķrādītāju pārskatīšanai, un par ziņojuma iesniegšanu reizi divos gados par SKP īstenošanu vai jebkādām izmaiņām SKP. Visbeidzot, tā varētu iesniegt priekšlikumus SKP īstenošanas iestādēm, it īpaši par iespējamiem veidiem, kā samazināt birokrātiju galasaņēmējiem un uzlabot pasākumu un investīciju efektivitāti.

Valsts koordinācijas komiteja būtu jāpielāgo katras dalībvalsts konkrētajām vajadzībām, institucionālajām sistēmām un pārvaldības struktūrām. Tas, vai šāda komiteja efektīvi atbalstītu SKP īstenošanu un sasniegtu vēlamos rezultātus, būtu atkarīgs no tādiem faktoriem kā **ieinteresēto personu iesaistes līmenis, administratīvo procesu efektivitāte un tā pielāgojamība**.

Dalībvalstis tiek stingri mudinātas valsts koordinācijas komitejā iekļaut pārstāvjus no attiecīgajām ministrijām un aģentūrām, vietējām un reģionālajām pašvaldībām, sociālajiem partneriem un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, kā arī no Komisijas.

Katrai valsts koordinācijas komitejai ieteicams pieņemt īpašu reglamentu, kurā ietverti noteikumi par jebkāda interešu konflikta novēršanu un pārredzamības principa piemērošanu. Šis reglaments noteiks katras valsts komitejas lēmumu pieņemšanas procesu saskaņā ar attiecīgo valsts regulējumu. Komitejas locekļi tiekas vismaz reizi gadā, organizējot *ad hoc* sanāksmes, kad ir būtiski jautājumi, kas ietekmē SKP progresu tā mērķu sasniegšanā.

b. *Reģionālo/vietējo iestāžu, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības ieinteresēto personu iesaistīšana*

Lai nodrošinātu efektīvu SKP īstenošanu un konsekventu uzraudzību, dalībvalstis tiek stingri mudinātas visā īstenošanas procesā iesaistīt dažādas ieinteresētās personas, it īpaši reģionālās un vietējās ieinteresētās personas.

Vietējo un reģionālo iestāžu un attiecīgo ieinteresēto personu iesaistīšana SKP īstenošanā i) nodrošinās atbildību par SKP īstenošanu un apņemšanos to īstenot; ii) palīdzēs nodrošināt, ka pasākumi un investīcijas ir vērsti uz mazaizsargātām mājsaimniecībām un mikrouzņēmumiem, kuriem galu galā būtu jāgūst labums no SKP; un iii) atspoguļos to, ka daudzas SKF investīcijas tiks īstenotas vietējā un reģionālajā līmenī (energorenovācija, sabiedriskais transports u. c.).

Papildus reģionālajām un vietējām ieinteresētajām personām visā SKP īstenošanas procesā būtu jāiesaista **pilsoniskās sabiedrības organizācijas, sociālie partneri, nozaru pārstāvji** un citas struktūras, kas var nodrošināt pietiekami plašu viedokļu klāstu un īstenošanas procesa visaptverošu uzraudzību.

IV. **Īstenošanas uzraudzība**

SKP īstenošanas uzraudzības sistēma ir izklāstīta SKF regulas 24. pantā. Tajā noteikts, ka dalībvalstīm **reizi divos gados** jāziņo Komisijai par savu SKP īstenošanu, vienlaikus iesniedzot arī progresa ziņojumu par integrētajiem NEKP. Dalībvalstīm savos divgadu progresa ziņojumos jāiekļauj attiecīgie kopīgie rādītāji, kas noteikti SKF regulas IV pielikumā.

Komisijai ir arī jāuzrauga SKF īstenošana un jānovērtē virzība uz tā mērķu sasniegšanu. Kopumā īstenošanas uzraudzībai vajadzētu būt mērķtiecīgai, un SKF finansējuma galasaņēmējiem būtu jānosaka samērīgas ziņošanas prasības. Komisija izmantos kopīgos rādītājus ziņošanas vajadzībām, kā arī SKF uzraudzībai un novērtēšanai.

Efektīvai SKP īstenošanas uzraudzībai un skaidrai un pārredzamai ziņošanai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu pārredzamību un pārskatatbildību attiecībā uz ieinteresētajām personām un sabiedrību un lai informētu par progresu un sasniegtajiem rezultātiem. Šādai ziņošanai SKF apkopotā līmenī ir vajadzīgi konsekventi un salīdzināmi dati, kuru pamatā ir stingra uzraudzības un datu vākšanas kārtība. Uzraudzība var arī palīdzēt prognozēt īstenošanas problemātiskās vietas un atbalstīt ietekmes mazināšanas pasākumu izstrādi, vai, no otras puses, palīdzēt apzināt labu praksi. Ar efektīvu uzraudzību ir iespējams arī izmērīt SKF vispārējo progresu virzībā uz tā mērķu sasniegšanu un nodrošināt pierādījumu bāzi turpmākiem SKF izvērtējumiem (sk. VII iedaļu). SKF uzraudzības sistēmas divi galvenie komponenti ir izklāstīti 1. tabulā.

1. tabula

SKF uzraudzības sistēmas galvenie komponenti

	Atskaites punkti un mērķrādītāji	Kopīgie rādītāji
Maksājuma pieprasījums	Dalībvalstis sniedz jaunāko informāciju (līdz divām reizēm gadā) par sasniegtajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem, tai skaitā tiem, kas noteikti kopīgajos rādītājos, kurus Komisija izmantos, lai tos iekļautu uzraudzības sistēmā.	
Divgadu ziņojumi	Dalībvalstis reizi divos gados ziņo par SKP īstenošanas progresu, t. i., par visiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem.	Divgadu ziņojumā par SKP īstenošanas progresu dalībvalstis ziņo arī par visiem kopīgajiem konteksta rādītājiem un progresu, kas panākts virzībā uz attiecīgajiem kopīgajiem iznākuma un rezultātu rādītājiem.

a. ***Kopīgie rādītāji***

Saskaņā ar SKF regulas 24. panta 1. punktu dalībvalstīm savos divgadu progresa ziņojumos būtu jāiekļauj attiecīgie kopīgie rādītāji no SKF regulas IV pielikuma. Minētajā pielikumā sniegtajā sarakstā kopā ir 39 konteksta, iznākuma un rezultātu rādītāji, kas aptver SKF intervences galvenos komponentus (ēku nozare, autotransporta nozare, mikrouzņēmumi un tiešais ienākumu atbalsts). Pasākumi un investīcijas SKP var palīdzēt vienlaikus sasniegt vairākus kopīgos rādītājus.

Kopīgie iznākuma un rezultātu rādītāji, kurus uzskata par būtiskiem attiecībā uz visizplatītākajiem pasākumu un investīciju veidiem, kas potenciāli jāiekļauj SKP un jāizmanto SKP ziņošanas pienākumu izpildei, ir izklāstīti šo norādījumu I. pielikumā. Dalībvalstīm jāziņo par attiecīgajiem kopīgajiem rādītājiem, ja tās ir ierosinājušas pasākumus un investīcijas SKP, kas ietilpst kategorijās, kuras noteiktas saskaņā ar SKF regulas 8. panta 1. punktu. SKF regulas IV pielikumā ir arī skaidri noteikts, ka, ja SKP neietver nevienu pasākumu vai investīcijas, kas veicina dažus rādītājus, dalībvalstis var norādīt, ka šie kopīgie rādītāji nav piemērojami.

Visus konteksta rādītājus katrā komponentā uzskata par piemērojamiem pēc noklusējuma, jo tie sniedz informāciju par pašreizējo situāciju dažādās nozarēs (t. i., bāzlīnijas vērtību), un dalībvalstīm šī informācija ir jāsniedz savā SKP saskaņā ar SKF regulu ([10]).

Komisija izmantos kopīgos rādītājus, lai uzraudzītu un novērtētu SKF, progresu tā vispārējo un konkrēto mērķu sasniegšanā (sk. arī šo norādījumu VII iedaļu).

([10]) SKF regulas 6. panta 1. punkta e) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstīm savā SKP ir jāsniedz informācija par aplēsto mazaizsargāto mājsaimniecību, mikrouzņēmumu un transporta lietotāju skaitu. SKF regulas 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā ir noteikts, ka jāsniedz informācija par aplēsi par ES ETS2 radītā cenu palielinājuma iespējamo ietekmi uz mājsaimniecībām, it īpaši uz enerģētiskās nabadzības un transporta nabadzības izplatību, kā arī uz mikrouzņēmumiem. SKF regulas 8. panta 2. punktā ir noteikts, ka jāsniedz informācija par pagaidu tiešā ienākumu atbalsta daļu plāna aplēstajās kopējās izmaksās.

b. ***Kopīgie rādītāji, ko izmanto kā atskaites punktus un mērķrādītājus***

SKP iekļauto pasākumu un investīciju īstenošanas progress būtu jāuzrauga, izmantojot atskaites punktus un mērķrādītājus. Atskaites punkti un mērķrādītāji būtu jāizstrādā tā, lai nodrošinātu, ka tiek uzraudzīta katra SKP komponenta mērķu sasniegšana. Atskaites punktiem un mērķrādītājiem vajadzētu būt skaidriem, kodolīgiem, reālistiskiem, būtiskiem, izmērāmiem, specifiskiem atbalstītajai darbībai un pamatotiem ([11]), un tiem vajadzētu būt attiecīgam rādītājam. Mērķrādītājos jābūt skaidrai bāzlīnijas un pamatotai pamata metodikai.

Saskaņā ar norādījumiem par SKP dalībvalstis tiek stingri mudinātas, izstrādājot savus mērķrādītājus, izmantot kopīgo rādītāju sarakstu, kas sniegts SKF regulas IV pielikumā. Izmantojot kopīgos rādītājus mērķrādītāju noteikšanai, tiek nodrošināta uzraudzības datu konsekvence un salīdzināmība starp dalībvalstīm un fonda līmenī. Tāpēc, ja mērķrādītājs palīdz sasniegt kādu no SKF regulas IV pielikumā uzskaitītajiem rādītājiem, šis kopīgais rādītājs būtu jāizmanto kā pamatrādītājs SKP sagatavošanai (un, iesniedzot SKP, tam jābūt skaidri norādītam tabulā, kurā norādīti atskaites punkti un mērķrādītāji).

Lai efektīvi īstenotu SKP, paredzams, ka lielākā daļa investīciju vidēja termiņa un galīgo mērķrādītāju tiks izteikti iznākuma rādītājos. Ja mērķrādītāju nevar formulēt, izmantojot kādu no IV pielikumā minētajiem rādītājiem, dalībvalstis var izmantot papildu rādītājus, par prioritāriem nosakot tos, kas izmantoti citos ES fondos, programmās un instrumentos, piemēram, kohēzijas politikas programmās vai ANM. Būtu jāievēro paraugprakse, kas izskaidrota norādījumos par SKP, tai skaitā attiecībā uz jebkādām izmaiņām SKP.

Atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšana ir priekšnoteikums SKF maksājumu pieprasījumu iesniegšanai. Saskaņā ar SKF uz sniegumu balstīto raksturu maksājumu pieprasījumu iesniegšana iezīmē būtisku punktu SKP īstenošanā, kad dalībvalstis sniedz jaunāko informāciju par savu atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu un par kopīgiem rādītājiem, ja tie ir izmantoti mērķrādītāju noteikšanai (sīkāku informāciju sk. turpmāk).

Šis regulārais process sniedz jaunāko informāciju par panākumiem, kas gūti SKF īstenošanā un uzraudzībā. Šī jaunākā informācija jāpapildina ar progresa ziņojumu, ko dalībvalstis reizi divos gados sagatavo par progresu SKP īstenošanā.

c. ***Divgadu ziņojums par īstenošanas progresu***

SKF uzraudzības sistēmas galvenais komponents ir divgadu ziņojums par īstenošanas progresu. Saskaņā ar SKF regulas 24. pantu šis ziņojums ir jāiesniedz kopā ar progresa ziņojumu par NEKP saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1999 ([12]) (Pārvaldības regula) 17. pantu. Šis noteikums paredz, ka dalībvalstīm līdz 2023. gada 15. martam un pēc tam reizi divos gados jāziņo par NEKP īstenošanas progresu. Ņemot vērā ar SKF regulu izveidoto saikni starp progresa ziņojumiem par SKP un NEKP, pirmais divgadu progresa ziņojums par SKP ir gaidāms līdz 2027. gada 15. martam. Pārskata periods aptver laikposmu no atbalsttiesīgo pasākumu un investīciju sākuma (t. i., no 2024. gada jūnija). Divgadu ziņojums par SKP īstenošanas gaitu tiks iesniegts, izmantojot IT rīku *SFC2021*.

Lai sniegtu visaptverošu priekšstatu par pašreizējo īstenošanas progresu, tiek sagaidīts, ka dalībvalstis sniegs jaunāko informāciju par progresu visu SKP darbību īstenošanā, tai skaitā par darbībām, kuru īstenošana ir aizkavējusies, kuras vēl nav īstenotas vai vēl nav novērtētas.

Lai uzlabotu pārredzamību, dalībvalstīm būtu jāpublicē savi divgadu progresa ziņojumi saskaņā ar prasībām, kas piemērojamas NEKP progresa ziņojumam.

([11]) Plašāki norādījumi par atskaites punktu un mērķrādītāju izstrādi ir pieejami Norādījumos par sociālajiem klimata plāniem (C(2025) 881 final).

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

Lai atvieglotu procesu, nodrošinātu saskaņotu pieeju ziņošanai un racionalizētu šo ziņojumu iesniegšanu ar integrēto ziņošanu par NEKP, Komisija sniegs detalizētākas norādes un veidni divgadu progresa ziņojumiem par SKP. Lai nodrošinātu vienotu izpratni par rādītāju definīcijām un to, ka vācamie dati ir stabili un ticami, Komisija izdos metodoloģisku piezīmi par SKF regulas IV pielikumā norādītajiem kopīgajiem rādītājiem. Šī metodika pēc iespējas balstīsies uz definīcijām, kas noteiktas SKF regulā un citos attiecīgos ES tiesību aktos ([13]), kā arī uz definīcijām, ko piemēro valsts līmenī.

Dalībvalstīm būtu jāziņo par to, kā tās piemēro enerģētiskās nabadzības un transporta nabadzības definīcijas valsts līmenī saskaņā ar SKP sniegto skaidrojumu ([14]). Ja rādītāji ir līdzīgi tiem, ko izmanto citās ES politikas jomās (piemēram, kas transponētas ar Energoefektivitātes direktīvu) vai finansēšanas programmās, dalībvalstīm būtu jāizmanto līdzīga metodika saistīto datu vākšanai un ziņošanai.

Dzimumu līdztiesība un vienlīdzīgas iespējas visiem ir svarīgi apsvērumi SKF uzraudzībā. Kā uzsvērts SKF regulas 24. apsvērumā, dzimumu līdztiesība un vienlīdzīgas iespējas visiem būtu jāintegrē un jāveicina visā SKP sagatavošanas un īstenošanas laikā, lai nodrošinātu, ka neviens netiek atstāts novārtā. Tāpēc dalībvalstis tiek mudinātas pēc iespējas sadalīt savos divgadu ziņojumos un SKP iekļautos datus pēc dzimuma, vecuma un invaliditātes statusa (it īpaši attiecībā uz datiem, kas paziņoti saistībā ar kopīgiem rādītājiem par mazaizsargātām mājsaimniecībām, transporta lietotājiem un mikrouzņēmumiem) ([15]). Dalībvalstis tiek arī mudinātas, ciktāl tas ir iespējams un būtiski, skaidrot, kā tās ņem vērā ģeogrāfiskās īpatnības, piemēram, salas, tālākos reģionus un teritorijas, lauku vai attālos reģionus, mazāk pieejamus perifērijas apgabalus, kalnu apgabalus vai to SKP īstenošanas ziņā atpalikušus apgabalus.

Dalībvalstīm SKP būtu jāskaidro, kā tās plāno nodrošināt, ka to SKP tiks efektīvi uzraudzīti un īstenoti, koncentrējoties uz uzraudzības un īstenošanas kārtību un laika grafiku (sk. SKF regulas V pielikuma 4.1. punktu). Tam būtu jāietver arī attiecīgo datu vākšanas kārtība. Veicot vispārēju SKP novērtējumu, Komisija novērtēs, vai ierosinātā kārtība nodrošinās, ka SKP var efektīvi īstenot un uzraudzīt ([16]). Struktūra, kas koordinē SKP sagatavošanu un uzraudzību (sk. šo norādījumu II iedaļu), cita starpā pārrauga SKP īstenošanu, uzraudzību un ziņošanu. Ja nav valsts koordinācijas struktūras, šie uzdevumi būtu jāuztic īstenošanas struktūrai(-ām).

Komisija rīkos regulāru dialogu ar dalībvalstu pārstāvjiem, iespējams, ar īpašas tehniskās darba grupas starpniecību, lai apspriestu jebkādus jautājumus un labu praksi saistībā ar SKF uzraudzības un izvērtēšanas darbībām.

V. **Finanšu piešķīruma saistības**

SKF izņēmuma kārtā un uz laiku tiks finansēts no ieņēmumiem, kas gūti, izsolot 50 miljonus kvotu saskaņā ar ETS direktīvas 10.a panta 8.b punktu, 150 miljonus kvotu saskaņā ar minētās direktīvas 30.d panta 3. punktu un papildu kvotu apjomu saskaņā ar minētās direktīvas 30.d panta 4. punktu, kam būtu jāveido ārējie piešķirtie ieņēmumi.

Ņemot vērā to, ka ārējie piešķirtie ieņēmumi ir jādara pieejami pēc kvotu izsoles saskaņā ar ETS direktīvas 10.a panta 8.b punktu, 30.d panta 3. punktu un 30.d panta 4. punktu, SKF regulas 10. panta 2. punktā ir paredzēta atkāpe no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 ([17]) (Finanšu regula) 22. panta 2. punkta. Saskaņā ar šo atkāpi saistību apropriācijas var automātiski darīt pieejamas katra finanšu gada sākumā, sākot no 2026. gada 1. janvāra. Tāpēc katru gadu būs iespējams uzņemties saistības par ikgadējā piešķīruma summām katrai dalībvalstij saskaņā ar SKF regulu.

([13]) Piemēram, "enerģētiskā nabadzība" saskaņā ar Energoefektivitātes direktīvas ((ES) 2023/1791) 2. panta 52. punktu; "mājsaimniecība" saskaņā ar 2. panta 15. punktu Regulā (ES) 2019/1700, ar ko izveido vienotu ietvaru Eiropas statistikai par personām un mājsaimniecībām; "mikrouzņēmums", proti, uzņēmums, kurā nodarbinātas mazāk nekā 10 personas un kura gada apgrozījums vai gada bilance nepārsniedz 2 miljonus EUR, ko aprēķina saskaņā ar Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, I pielikuma 3.–6. pantu.

([14]) Sk. 6. panta f) punktu.

([15]) Skatīt IV pielikuma kopīgos rādītājus, kas uzskaitīti 1., 2., 3., 11., 13., 18., 19., 20., 29., 30., 32., 33., 34., 36. un 37. punktā.

([16]) Saskaņā ar SKF regulas 16. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

([17]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2024/2509 (2024. gada 23. septembris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L, 2024/2509, 26.9.2024.).

a. ***Komisijas īstenošanas lēmums apvienojumā ar daudzgadu finansēšanas lēmumu***

Komisija lemj par dalībvalsts SKP, pieņemot īstenošanas lēmumu saskaņā ar SKF regulas 17. panta 1. punktu. Pozitīva novērtējuma gadījumā Komisijas īstenošanas lēmumā tiks iekļauti elementi, kas prasīti Finanšu regulas 110. pantā, un tas būs finansēšanas lēmums minētā panta nozīmē, tādējādi "pirms budžeta saistību uzņemšanās Savienības iestāde vai iestāde, kurai Savienības iestāde ir deleģējusi pilnvaras, pieņem finansēšanas lēmumu".

SKF īstenošanas nolūkā finansēšanas lēmums katrai dalībvalstij būs daudzgadu lēmums, un tas aptvers 2026.–2032. gada periodu, norādot arī:

— dalībvalsti, kas definēta kā saņēmējs;

— īstenojamos pasākumus un investīcijas;

— SKP lēstās kopējās izmaksas un atskaites punktu un mērķrādītāju sarakstu;

— darbības kopējo ilgumu;

— kopējo maksimālo finanšu piešķīrumu un atbilstošos ikgadējos piešķīrumus dalībvalstij no fonda, ko izmaksā pa daļām;

— atsevišķu atskaites punktu un mērķrādītāju izmaksas vērtības;

— valsts ieguldījumu;

— uzraudzības un īstenošanas kārtību un grafiku;

— paredzēto atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanas attiecīgos rādītājus un to attiecīgo izmaksas vērtību, kad tie sasniegti;

— kārtību, kādā Komisija nodrošina piekļuvi attiecīgajiem pamatā esošajiem datiem;

— esošo budžeta pozīciju.

Finansēšanas lēmumā tiks iekļauts pielikums ar dalībvalsts ikgadējiem piešķīrumiem (pamatojoties uz SKP norādījumu I pielikumu un ņemot vērā SKF regulas 17. panta 3. punktu). Par šiem piešķīrumiem oficiāli paziņos katrai dalībvalstij, lai tos izmantotu kā atsauci finanšu īstenošanas procesā un kā pamatu finanšu darījumiem.

Šis lēmums tiks pieņemts, neskarot attiecīgos DFS noteikumus, kas attiecas uz laikposmu, kurš sākas 2028. gadā.

b. ***Juridiskās saistības***

Saskaņā ar SKF regulas 19. pantu pēc tam, kad Komisija būs pieņēmusi pozitīvu lēmumu, kā minēts SKF regulas 17. pantā, tā noslēgs divpusēju nolīgumu ar attiecīgo dalībvalsti. Šis nolīgums ietvers i) sīkāku informāciju par konkrētā SKP īstenošanu, it īpaši par īpašajiem uzraudzības pienākumiem; ii) ar kontroli saistītos noteikumus un procedūras; iii) finanšu korekcijas un iv) visus citus elementus, kas ir būtiski ES atbalsta efektīvai īstenošanai.

Noslēgtais divpusējais nolīgums laikposmā no 2026. līdz 2032. gadam veidos atsevišķas juridiskas saistības Finanšu regulas nozīmē, neskarot ETS direktīvas 30.d panta 4. punktu, 30.i pantu un 30.k pantu.

c. ***Atsevišķas budžeta saistības***

Budžeta saistību nolūkā kopējā maksimālā apropriāciju summa, kas izmaksājama konkrēta SKP ietvaros, kā noteikts Komisijas īstenošanas lēmumos saskaņā ar SKF regulas 17. pantu, būtu jāsadala gada maksājumos (SKF regulas 19. panta 2. punkts).

Atsevišķas budžeta saistības katrai dalībvalstij tiks paredzētas gada maksājumos. To pamatā būs pielikums attiecīgajam Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru sniegts pozitīvs SKP novērtējums un kas attiecīgajai dalībvalstij būs daudzgadu finansēšanas lēmums.

Kā noteikts SKF regulas 17. panta 3. punkta a) apakšpunktā, ja dalībvalsts lēstās kopējās SKP izmaksas, no kurām atskaitīts valsts ieguldījums, ir vienādas ar maksimālo piešķīrumu, kas paredzēts Komisijas norādījumu par SKP I pielikumā, vai pārsniedz to, katru gadu noteiktās atsevišķās budžeta saistības būs līdzvērtīgas summām, kas gadā norādītas minētajā pielikumā.

Ja dalībvalsts SKP tiek apstiprināts ar maksimālo finanšu piešķīrumu, kas ir mazāks par to, kas norādīts Komisijas norādījumu par SKP I pielikumā, kā noteikts SKF regulas 17. panta 3. punkta b) apakšpunktā, katru gadu noteiktās atsevišķās budžeta saistības proporcionāli samazina, ņemot vērā kopējo SKF ieguldījumu, kas noteikts Komisijas lēmumā saskaņā ar SKF regulas 17. panta 1. punktu.

Ja dalībvalsts attiecīgajā gadā neizmanto visu savu piešķīrumu, neizmantoto gada saistību summu pārnes uz nākamajiem gadiem līdz pat finansēšanas perioda beigām.

Visos gadījumos, kā noteikts SKF regulas 15. pantā, vismaz 25 % no katra SKP kopējām aplēstajām izmaksām ir jānodrošina no attiecīgās dalībvalsts ieguldījuma.

d. *Saistību atcelšana un atlikušās apropriācijas*

Iespējamā neizmantotā finanšu piešķīruma saistību atcelšana tiks veikta saskaņā ar SKF regulas 20. panta 10. punktu atbalsttiesīgā perioda beigās un pēc tam, kad līdz 2033. gada 31. decembrim būs veikti visi maksājumi.

Ja nav panākts reāls progress virzībā uz attiecīgo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu, Komisija 15 mēnešu laikā pēc individuālo juridisko saistību noslēgšanas paziņos dalībvalstij savu novērtējumu un dos tai divus mēnešus laika, lai iesniegtu apsvērumus, pirms tiek pieņemts lēmums par atsevišķo juridisko saistību izbeigšanu un saistību summas atcelšanu (SKF regulas 20. panta 7. punkts).

Atkāpjoties no Finanšu regulas 12. panta 4. punkta c) apakšpunkta un neskarot ETS direktīvas 30.d panta 4. punkta sesto daļu, lai sasniegtu SKF regulas 3. pantā minētos mērķus, Komisija piešķir dalībvalstīm summas, kas atbilst visām apropriācijām, kuras līdz 2033. gada 31. decembrim nav izmantotas saskaņā ar ETS direktīvas 30.d panta 5. punktā noteiktajiem noteikumiem par kvotu sadali.

VI. **Maksājumu pieprasījumi**

a. *Maksājumu pieprasījumu iesniegšana*

Pēc attiecīgo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanas dalībvalstīm ne biežāk kā divas reizes gadā (līdz 31. jūlijam un 31. decembrim) jāiesniedz pienācīgi pamatots maksājuma pieprasījums. Šajā maksājuma pieprasījumā ir jāuzskaita visi atskaites punkti un mērķrādītāji, kurus dalībvalstis uzskata par apmierinoši sasniegtiem, kā noteikts SKF regulas 17. pantā minētajā Komisijas īstenošanas lēmumā. Maksājuma pieprasījumam būtu jāpievieno attiecīgais pamatojums un pierādījumi, kas saistīti ar katru sasniegto atskaites punktu un mērķrādītāju saskaņā ar SKF regulas 19. pantā minēto divpusējo nolīgumu. Katra nākamā sasniegto atskaites punktu un mērķrādītāju kopuma iesniegšana nozīmēs un apstiprinās, ka attiecīgā dalībvalsts nav pārtraukusi pasākumus, kas saistīti ar iepriekš apmierinoši sasniegtajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem.

Maksājumu pieprasījumi būtu jāiesniedz, izmantojot īpašo moduli Komisijas sistēmā *SFC2021*. Visi apliecinošie dokumenti, kuros sniegti pierādījumi par attiecīgo mērķrādītāju un atskaites punktu sekmīgu sasniegšanu, arī jāiesniedz, izmantojot *SFC2021*, un tie ir maksājuma pieprasījuma neatņemama daļa. Pirms pieprasījuma iesniegšanas būtu jāveic tehniskais darbs, lai pārbaudītu, vai ir sasniegti atskaites punkti un mērķrādītāji.

Sistēma laikus sniegs dalībvalstij elektronisku apstiprinājumu par saņemšanu. Dalībvalstu iestādes vajadzības gadījumā varēs labot vai atsaukt maksājumu pieprasījumus, izmantojot šo sistēmu, pirms Komisija pieņems SKF regulas 20. panta 3. punktā un 20. panta 4. punktā norādītos īstenošanas lēmumus.

Ja dalībvalsts neuzskata, ka konkrēts atskaites punkts vai mērķrādītājs, kas sasniedzams konkrētā datumā, ir sasniegts, vai ja tā ir konstatējusi ar to saistītas īstenošanas problēmas (piemēram, nepabeigta revīzija vai kontroles darbs, pietiekamu pierādījumu trūkums vai jebkāda cita iemesla dēļ), tā var atturēties no tā iekļaušanas maksājuma pieprasījumā un joprojām pieprasīt izmaksu par pārējiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem, kuri bija jāsasniedz līdz tam pašam datumam un kuri tiek uzskatīti par pilnībā sasniegtiem. Pirms maksājuma pieprasījuma iesniegšanas dalībvalstīm ieteicams neoficiāli apspriesties ar Komisiju, lai pārliecinātos, ka lieta ir pienācīgi sagatavota.

Lai izpildītu SKF regulas 20. panta 1. punkta noteikumus, dalībvalstij nav jāiesniedz pieprasījumi par daļēji izpildītiem individuāliem mērķrādītājiem (piemēram, par 8 no 10 elementiem, par kuriem uzņemtas saistības un kuru izpilde ir paredzēta konkrētā datumā). **Maksājumu pieprasījumos būtu jāiekļauj tikai pilnībā sasniegti atskaites punkti un mērķrādītāji**. Tādu mērķrādītāju vai atskaites punktu īstenošana, kas līdz konkrētajam datumam nav sasniegti vai ir sasniegti tikai daļēji, būtu jāturpina, un tie jāiekļauj nākamajos maksājumu pieprasījumos, tiklīdz tie apmierinoši sasniegti.

b. ***Pārvaldības deklarācija***

Saskaņā ar SKF regulas 21. panta 2. punktu un III pielikumu dalībvalstīm katram maksājuma pieprasījumam jāpievieno parakstīta pārvaldības deklarācija.

Šī pārvaldības deklarācija apliecina, ka finanšu piešķīrumi tikuši izmantoti tiem paredzētajos nolūkos, ka kopā ar maksājuma pieprasījumu iesniegtā informācija ir pilnīga, precīza un uzticama un ka ieviestās iekšējās kontroles sistēmas sniedz nepieciešamās garantijas, ka finanšu piešķīrumi tikuši pārvaldīti saskaņā ar visiem piemērojamajiem noteikumiem, jo sevišķi noteikumiem par interešu konfliktu, krāpšanas, korupcijas un dubultas finansēšanas no fonda un citām ES programmām novēršanu atbilstīgi pareizas finanšu pārvaldības principam.

Pārvaldības deklarācijā būtu jāiekļauj šāda informācija:

(i) apliecinājums, ka maksājuma pieprasījumā iekļautā informācija ir pienācīgi izklāstīta, pilnīga un precīza;

(ii) apliecinājums, ka līdzekļi ir izmantoti paredzētajam mērķim, kā noteikts nolīgumā, kas noslēgts saskaņā ar SKF regulas 19. pantu;

(iii) apliecinājums, ka ieviestās kontroles sistēmas sniedz vajadzīgās garantijas par to pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, t. i., pierāda attiecīgo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu;

(iv) apliecinājums, ka saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu ieviestās kontroles sistēmas darbojas pienācīgi un attiecīgā gadījumā sniedz nepieciešamās garantijas par to, ka atbalsts ir piešķirts saskaņā ar ES valsts atbalsta un iepirkuma noteikumiem. Esošajām kontroles sistēmām it īpaši būtu jānodrošina, ka tiek novērsta, atklāta un labota krāpšana, korupcija un interešu konflikti un ka netiek pieļauta dubulta finansēšana no fonda un citām ES programmām;

(v) apliecinājums, ka iepriekš sasniegtie atskaites punkti un mērķrādītāji nav pārtraukti, kopš Komisija ir apstiprinājusi to sasniegšanu;

(vi) apliecinājums, ka saistībā ar SKP īstenošanu konstatētie pārkāpumi ir pienācīgi novērsti un attiecīgās summas atgūtas no saņēmējiem.

Pārvaldības deklarācijas veidne ir sniegta II. pielikumā.

c. ***Revīziju kopsavilkums***

Dalībvalstīm kopā ar katru maksājuma pieprasījumu būtu arī jāsniedz kopsavilkums par kontroles iestāžu veiktajām revīzijām saskaņā ar starptautiski atzītiem revīzijas standartiem.

Revīziju kopsavilkuma aptvertais periods vai revīziju tvērums var atšķirties no perioda vai tvēruma, uz kuru attiecas sasniegtie mērķrādītāji un atskaites punkti. Tomēr, lai nodrošinātu pareizu finanšu pārvaldību, dalībvalstis tiek mudinātas pirms maksājuma pieprasījumu iesniegšanas Komisijai veikt preventīvu revīzijas darbu (piemēram, revīzijas, kurās pārskata SKF īstenošanas sistēmu, lai norādītu uz iespējamiem riskiem SKF īstenošanas sākumposmā). Ja šāds agrīns preventīvais revīzijas darbs netiks veikts, šādu darbu būs pienākums veikt laikus un iesniegt rezultātus turpmākajos maksājuma pieprasījumos.

Kopsavilkumā cita starpā jāiekļauj revīziju tvērums (t. i., aptvertie pasākumi un investīcijas un aptvertais laikposms), konstatēto trūkumu analīze un visi veiktie korektīvie pasākumi. Galīgos revīzijas ziņojumus vai jebkādu citu būtisku papildu informāciju Komisijas zināšanai var pievienot arī kā pielikumus kopsavilkumam.

VII. **Komisijas novērtējums un maksājumu pieprasījumu apstrāde**

Uz sniegumu balstītā SKF ietvaros izmaksas nav saistītas ar SKP iekļauto pasākumu un investīciju faktiskajām vai aplēstajām izmaksām. Tā vietā katras izmaksas summa ir saistīta ar atskaites punktiem un mērķrādītājiem, ko Komisija novērtējusi kā apmierinoši izpildītus.

a. ***Izmaksas vērtību* ex ante *definēšana***

Katra atskaites punkta un mērķrādītāja **izmaksas vērtība** tiks noteikta *ex ante* Komisijas īstenošanas lēmumā (SKF regulas 17. pants). Termins "izmaksas vērtība" attiecas uz **izmaksas vērtību naudā**, kas saistīta ar SKP iekļauta atsevišķa atskaites punkta vai mērķrādītāja apmierinošu izpildi un ko Komisija maksās dalībvalstij pēc Komisijas pozitīva novērtējuma par to, ka attiecīgais atskaites punkts vai mērķrādītājs ir apmierinoši izpildīts.

Nosakot katra atskaites punkta un mērķrādītāja izmaksas vērtību, Komisija SKP novērtēšanas procesā ņems vērā to, cik svarīgs ir pasākums vai investīcijas, ar kurām tie saistīti, un kāds ir to ieguldījums SKF regulas 16. panta 3. punkta kritēriju izpildē.

Ar šādi **aprēķināto darbību saistīta atskaites punkta vai mērķrādītāja izmaksas** vērtību noteiks, pamatojoties uz attiecīgās darbības *ex ante* izmaksu aplēsi. Principā jebkurš aprēķinātās nulles izmaksas pasākums būs tieši vai netieši saistīts ar vienu vai vairākām izmaksas darbībām ar lēstajām izmaksām SKP. Ja tas ir tieši saistīts ar vienu vai vairākām darbībām, šo pasākumu atskaites punktu vai mērķrādītāju izmaksas vērtība tiks noteikta kā daļa no summas, kas plānota saistītajām investīcijām. Ja pasākums ir netieši saistīts ar vairākām darbībām, attiecīgo atskaites punktu vai mērķrādītāju izmaksas vērtību noteiks kā procentuālo daļu no kopējām šīm darbībām plānotajām summām. Izņēmuma gadījumos aprēķināto nulles izmaksu pasākuma izmaksas vērtību var definēt kā procentuālo daļu no visa plāna.

b. ***Pozitīvs novērtējums un maksājums***

Kā noteikts SKF regulas 20. panta 3. punktā, tiklīdz Komisija konstatēs, ka ir sasniegti visi paziņotie atskaites punkti un mērķrādītāji, kas iekļauti maksājuma pieprasījumā, tā pieņems atsevišķu lēmumu, ar ko atļauj izmaksāt konkrēto maksājumu kā daļu no finanšu piešķīruma saskaņā ar Finanšu regulu.

Komisijas atsevišķais lēmums par izmaksu jāpieņem ne agrāk kā divus mēnešus un ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc attiecīgā maksājuma pieprasījuma iesniegšanas termiņa saskaņā ar SKF regulas 20. panta 1. punktu.

Saskaņā ar SKF regulas 20. panta 5. punktu maksājuma daļas izmaksas termiņu sāk skaitīt dienā, kad paziņots Komisijas lēmums, ar ko atļauj veikt maksājuma daļas izmaksu dalībvalstij. Attiecināmās summas izmaksa ir atkarīga no Komisijas finansējuma pieejamības un pietiekamām summām, kas pieejamas attiecīgās dalībvalsts atsevišķajās budžeta saistībās. Ja maksājumu nevar veikt finansējuma trūkuma vai pieejamo budžeta saistību nepietiekamības dēļ, to atsāk, tiklīdz šāds finansējums kļūst pieejams vai tiek uzņemtas jaunās saistības, un pirms jebkādu jaunu maksājumu pieprasījumu apstrādes.

Maksājumi katrai dalībvalstij tiks veikti, nepārsniedzot to ikgadējās atsevišķās budžeta saistības, kas tiek noteiktas iepriekš.

c. ***Atskaites punkta vai mērķrādītāja apmierinoša sasniegšana***

Atskaites punkts vai mērķrādītājs būtu jāuzskata par apmierinoši sasniegtu, ja ir sasniegts tā plānotais rezultāts, ņemot vērā apstiprinātajā SKP iekļautā atskaites punkta vai mērķrādītāja mērķus, tā aprakstu, tā pamatmērķi un saistītā pasākuma vai investīciju kontekstu.

Tā pasākuma vai investīcijas apraksts, pie kura pieder atskaites punkts vai mērķrādītājs, kā arī visas citas attiecīgās SKP iedaļas parāda kontekstu un pamata nolūku, ko izmanto atskaites punkta vai mērķrādītāja interpretēšanai. Atskaites punkta vai mērķrādītāja novērtējumā būtu jāievēro mērķa loģika un jākoncentrējas uz to, vai ir sasniegts atskaites punkta vai mērķrādītāja plānotais rezultāts, nevis uz to, vai ir kumulatīvi izpildīti visi katrā atskaites punktā vai mērķrādītājā noteiktās atsevišķās prasības.

d. ***Atskaites punkta un mērķrādītāju negatīvs novērtējums, maksājumu apturēšana***

Kā noteikts SKF regulas 20. panta 4. punktā, ja Komisija novērtējuma rezultātā konstatē, ka kāds atskaites punkts vai mērķrādītājs, ko dalībvalsts iesniegusi savā maksājuma pieprasījumā, nav apmierinoši sasniegts, tā norādīs savu nodomu apturēt tās finanšu piešķīruma daļas maksājumu, kas ir proporcionāla summai, kura noteikta mērķrādītāja vai atskaites punkta nesasniegtajai daļai. Komisija sniegs attiecīgajai dalībvalstij pamatotu atzinumu par atskaites punktiem un mērķrādītājiem, kurus uzskata par nesasniegtiem, un dos tai iespēju viena mēneša laikā pēc Komisijas novērtējuma paziņošanas iesniegt savus apsvērumus.

Pēc šā perioda Komisija pieņems attiecīgos lēmumus, ar ko atļauj veikt maksājumu, kas atbilst to attiecīgo mērķrādītāju un atskaites punktu attiecīgajām izmaksas vērtībām, kurus uzskata par sasniegtiem, un apturēt izmaksu par atlikušajiem nesasniegtajiem mērķrādītājiem un atskaites punktiem.

Lai izpildītu attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, dalībvalsts rīcībā ir ne vairāk kā deviņi mēneši no dienas, kad tai paziņots apturēšanas lēmums. Ja šo deviņu mēnešu beigās attiecīgais atskaites punkts un mērķrādītāji joprojām nav sasniegti, Komisija paziņos dalībvalstij savus konstatējumus par to nesasniegšanu. Dalībvalsts var iesniegt savus apsvērumus divu mēnešu laikā pēc šā paziņojuma.

Ja pēc dalībvalsts uzklausīšanas Komisija secina, ka atskaites punkts vai mērķrādītājs, kura maksājums ir apturēts, joprojām nav sasniegts, Komisija proporcionāli samazina finanšu piešķīruma summu saskaņā ar SKF regulas 20. panta 6. punktu. Principā samazināmā summa atbilst iepriekš apturētajai summai, ja vien dalībvalsts nepierāda, ka deviņu mēnešu periodā ir apmierinoši sasniegti daži no neizpildītajiem atskaites punktiem vai mērķrādītājiem vai ir panākts turpmāks progress paredzētā rezultāta sasniegšanā, un šādā gadījumā samazinājumu var attiecīgi koriģēt.

Apturēšana būtu jāatceļ tikai tad, ja attiecīgie atskaites punkti un mērķrādītāji ir apmierinoši sasniegti. Šādos gadījumos piemēro iepriekšējā iedaļā izklāstītos noteikumus, un Komisija pieņem atsevišķu lēmumu, ar ko atļauj izmaksāt apturētās summas.

e. ***Novirze no sākotnēji aplēstajām izmaksām***

Papildus jānovērtē novirzes starp aplēstajām izmaksām, kas norādītas SKP sākotnējā vai turpmākajā versijā, un galasaņēmējiem samaksātajām summām saistībā ar konkrētu investīciju. Ja no šā novērtējuma izriet, ka veiktās pārbaudes rezultātā investīcijas sākotnējā izmaksa ir novērtēta par augstu, būs nepieciešams SKP grozījums, lai koriģētu plānotos mērķrādītājus un atskaites punktus vai pārdalītu atlikušo finansējumu. Šajos gadījumos savāktie dati par faktiskajiem maksājumiem, ko dalībvalsts veikusi, lai izmaksātu finanšu piešķīrumus no fonda galasaņēmējiem (SKF regulas 21. panta 2. punkta d) apakšpunkts), citstarp var kļūt par aizstājējvērtību, lai pārbaudītu *ex ante* noteikto izmaksu aplēšu precizitāti, tādējādi nodrošinot, ka SKF līdzekļi tiek tērēti efektīvi.

f. **Pro rata *maksājumi ierobežotu resursu gadījumā***

Saskaņā ar SKF regulas 20. panta 9. punktu, ja konkrētā maksājumu pieprasījumu kārtā fondam piešķirtie ieņēmumi nav pietiekami, lai segtu iesniegtos maksājuma pieprasījumus, Komisija maksā dalībvalstīm ***pro rata,*** **ko nosaka kā daļu no pieejamajiem maksājumiem attiecībā pret kopējiem apstiprinātajiem maksājumiem, nepārsniedzot dalībvalsts individuālo gada saistību summu**. Nākamajā maksājumu pieprasījumu kārtā Komisija par prioritāti būtu jānosaka tās dalībvalstis, kuru maksājumi ir aizkavēti no iepriekšējās maksājumu pieprasījumu kārtas, un tikai pēc tam – no jauna iesniegtie maksājumu pieprasījumi.

Ja dalībvalstij piešķirtā *pro rata* maksājuma summa pārsniedz attiecīgās dalībvalsts budžeta saistību summu, summu maksā divos posmos: i) summa līdz atvērto budžeta saistību summai tiks izmaksāta saskaņā ar noteikumiem par maksājumiem, kas izklāstīti SKF regulas 20. panta 5. punktā; kā arī ii) apstiprinātā maksājuma atlikusī daļa tiks izmaksāta, kad nākamā gada sākumā tiks uzņemtas jaunas saistības.

g. ***Būtiska nepietiekama izpilde un nolīguma izbeigšana***

Kā norādīts SKF regulas 20. panta 7. punktā, ja 15 mēnešu laikā no attiecīgo SKF regulas 19. pantā minēto nolīgumu noslēgšanas dienas dalībvalsts nav panākusi reālu progresu attiecībā uz jebkādiem attiecīgajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem, Komisijai būtu jāizbeidz noslēgtie nolīgumi un jāatceļ finanšu piešķīruma summa, neskarot Finanšu regulas 14. panta 3. punktu.

Lai novērstu šādu situāciju, Komisija veiks regulāru uzraudzību jau no paša īstenošanas sākumposma – pat pirms ir jāziņo par pirmajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem. Šī uzraudzība tiks veikta ciešā sadarbībā ar dalībvalstu iestādēm, un tā var izpausties kā rakstiski apsvērumi, atzinumi, ar kuriem apmainās operatīvajās sanāksmēs, un oficiāls dialogs par īstenošanu ar ieceltajām SKF iestādēm, vai tā tiks veikta jebkādā citā piemērotā viedā.

Saskaņā ar SKF regulas 20. panta 7. punktu Komisija pieņems lēmumu par to nolīgumu izbeigšanu, kas noslēgti saskaņā ar SKF regulas 19. pantu, pēc tam, kad devusi dalībvalstij iespēju iesniegt savus apsvērumus divu mēnešu laikā pēc Komisijas novērtējuma paziņošanas par to, ka nav panākts reāls progress.

Lai novērstu šādu situāciju, Komisija veiks regulāru uzraudzību jau no paša īstenošanas sākumposma – pat pirms ir jāziņo par pirmajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem. Šī uzraudzība tiks veikta ciešā sadarbībā ar dalībvalstu iestādēm, un tā var izpausties kā rakstiski apsvērumi, atzinumi, ar kuriem apmainās operatīvajās sanāksmēs, un oficiāls dialogs par īstenošanu ar ieceltajām SKF iestādēm, vai tā tiks veikta jebkādā citā piemērotā viedā.

VIII. **ES finanšu interešu aizsardzība**

Īstenojot SKP, dalībvalstīm kā līdzekļu saņēmējām ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

Konkrētāk, ir svarīgi nodrošināt, ka finanšu piešķīrumu izmantošana atbilst piemērojamajiem ES un valstu tiesību aktiem, it īpaši attiecībā uz krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanu, atklāšanu un labošanu saskaņā ar SKF regulas 21. pantu. Šī prasība attiecas uz pasākumiem un investīcijām, ko atbalsta no fonda, tai skaitā tiem/tām, ko veic publiskas vai privātas struktūras, kas nav mazaizsargātas mājsaimniecības, mazaizsargāti mikrouzņēmumi vai mazaizsargāti transporta lietotāji.

a. ***Pārvaldības un kontroles sistēmas***

Dalībvalstīm jāizveido efektīva un lietderīga iekšējās kontroles sistēma saskaņā ar to institucionālo, juridisko un finanšu sistēmu. Iekšējās kontroles sistēmai ir jāietver funkciju un ziņošanas, uzraudzības un pārraudzības pasākumu nodalīšana.

Pārvaldības un kontroles sistēmām jāspēj sniegt iestādēm pārliecību par to, ka SKP noteiktie atskaites punkti un mērķrādītāji ir sasniegti, ka līdzekļi ir pārvaldīti saskaņā ar visiem piemērojamajiem tiesību aktiem, it īpaši valsts atbalsta un publiskā iepirkuma noteikumiem, un ka īstenošanas laikā un pirms maksājuma pieprasījuma iesniegšanas Komisijai ir novērsti, atklāti un laboti interešu konflikti, krāpšana, korupcija un dubulta finansēšana, kā arī ka ir sniegti pierādījumi, ka mērķrādītāji un atskaites punkti ir sasniegti.

Par īstenošanu atbildīgajām iestādēm ir jāparedz pienācīgas pārvaldības pārbaudes, lai pārliecinātos, ka ir sasniegti SKP iekļautie atskaites punkti un mērķrādītāji un ka nav nopietnu pārkāpumu, proti, krāpšanas, korupcijas, interešu konfliktu vai dubultās finansēšanas. Pārbaudes varētu ietvert, piemēram, dokumentu pārbaudes, pārbaudes uz vietas un tematiskās pārbaudes.

Turklāt dalībvalstīm ir jāīsteno efektīvi un samērīgi krāpšanas un korupcijas apkarošanas pasākumi un jebkādi citi pasākumi, kas vajadzīgi, lai efektīvi izvairītos no interešu konflikta. Tām ir arī jāveic tiesiskas darbības, lai atgūtu nepareizi izmaksātos līdzekļus. Turklāt ir jāparedz īpašs piemērotu krāpšanas apkarošanas pasākumu kopums, pamatojoties uz pienācīgu krāpšanas riska novērtējumu. Pārvaldības sistēmām ir jānodrošina, ka ir ieviestas efektīvas procedūras un ka visi krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta gadījumi tiek pienācīgi ziņoti un laboti, atgūstot līdzekļus.

Dalībvalstīm ir jānosaka un jāuztur atbilstošas procedūras pārvaldības deklarācijas un valsts līmenī veikto revīziju kopsavilkuma sagatavošanai, kā arī visas revīzijas liecībām nepieciešamās informācijas saglabāšanai.

b. ***Krāpšanas novēršana***

Lai novērstu krāpšanu un veiktu vispārēju pārbaudi, dalībvalstīm, iesniedzot Komisijai pārvaldības deklarāciju un revīziju kopsavilkumu, ir jāziņo par konstatētajām nepilnībām un veiktajām korektīvajām darbībām. Minētie trūkumi ir:

a) pārkāpumi, pa kuriem pieņemts kompetentas (administratīvas vai tiesas) iestādes pirmais rakstiskais novērtējums, kurā, pamatojoties uz konkrētiem faktiem, secināts, ka ir izdarīts pārkāpums, neierobežojot iespēju, ka šo secinājumu vēlāk var pārskatīt vai atsaukt, ņemot vērā administratīvās vai tiesas procedūras virzību;

b) pārkāpumi, kuru dēļ valsts līmenī tiek ierosināts administratīvais vai tiesas process, lai noteiktu, vai ir izdarīta krāpšana vai cits noziedzīgs nodarījums, kas minēts Direktīvas (ES) 2017/1371 3. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā un 4. panta 1., 2. un 3. punktā un Konvencijas, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. pantu, par Eiropas Kopienu finansiālo interešu aizsardzību (1) 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā attiecībā uz dalībvalstīm, kurām minētā direktīva nav saistoša;

c) pārkāpumi, kuri izdarīti pirms bankrota iestāšanās;

d) konkrēti pārkāpumi vai pārkāpumu grupas, attiecībā uz kurām Komisija pēc sākotnējā ziņojuma saņemšanas no dalībvalsts iesniedz šai dalībvalstij rakstisku pieprasījumu sniegt informāciju.

Atbildību par ziņošanu par pārkāpumiem uzņemsies tā dalībvalsts, kurā galasaņēmējam ir radušies nepareizie izdevumi, kas samaksāti darbības gaitā.

Dalībvalstij ieteicams nekavējoties ziņot Komisijai par pārkāpumiem, kuri ir konstatēti vai, iespējams, notikuši, norādot jebkuras citas attiecīgās dalībvalstis, ja pārkāpumiem varētu būt sekas ārpus tās teritorijas.

Lai ziņotu par pārkāpumiem, valstu iestādēm būtu jāpamatojas uz standarta veidni datu pārsūtīšanai, kas apstiprināta kā KNR XII pielikums, veicot attiecīgus pielāgojumus attiecībā uz SKP priekšmetu. Šajā nolūkā Komisija stingri iesaka izmantot Pārkāpumu pārvaldības sistēmu, kas ļautu arī eksportēt pārkāpumus lietā, kas pievienota pārvaldības deklarācijai un revīziju kopsavilkumam.

Paziņotā informācija jāizmanto saskaņā ar KNR XII pielikuma 1.5. iedaļā norādīto.

c. ***Interešu konflikts***

Interešu konflikts rodas, ja kāds, kas iesaistīts ES budžeta izpildē, personīgo interešu dēļ nespēj pildīt savus pienākumus taisnīgi un objektīvi. Kā noteikts **Finanšu regulas 61. pantā**, konflikts pastāv, ja šo pienākumu izpildi apdraud tādi iemesli kā ģimenes saites, emocionāla iesaiste, politiskā vai nacionālā piederība, ekonomiskās intereses vai jebkāds cits tiešs vai netiešs personisks labums. Personām, kas īsteno SKF, ir jāveic atbilstoši pasākumi, lai novērstu interešu konfliktu un risinātu situācijas, kuras var objektīvi uzskatīt par interešu konfliktu.

Tipiski interešu konfliktu **piemēri** ir šādi:

— personīgais labums (finansiāls vai cits);

— attiecības (piemēram, ģimenes locekļi, draugi, bijušie darba devēji);

— divējādas funkcijas (piemēram, persona, kas darbojas gan kā valsts amatpersona, gan kā projekta finansējuma saņēmējs).

Noteikumi par interešu konfliktiem attiecas uz **visām personām un struktūrām**, kas iesaistītas SKF pārvaldībā un uzraudzībā. Tādējādi tie attiecas uz personām, kas strādā šo norādījumu punktā par iecelšanu minēto iestāžu labā.

Lai aizsargātu integritāti un sabiedrības uzticēšanos, SKF īstenošanas struktūrām būtu jāīsteno šādas preventīvas darbības.

a) *Riska novērtējums*

— Jānosaka amati un procesi, kuros varētu rasties interešu konflikti.

— Jākoncentrējas uz riskantākajām jomām, kas atspoguļotas riska novērtējumā.

b) *Rīcības kodeksi un paziņojumi*

— Jāpieprasa, lai visi darbinieki un ārējie eksperti paziņotu par konfliktu neesamību.

— Jāievieš skaidrs ētikas un profesionālās uzvedības kodekss.

c) *Pienākumu nodalīšana*

— Jānodrošina, ka nevienai personai nav vairākas lomas, kas varētu nepamatoti ietekmēt lēmumus.

— Jānodala galvenās funkcijas, piemēram, novērtēšana un kontrole.

d) *Pārredzamība lēmumu pieņemšanas procesā*

— Jāuztur pilnīga dokumentācija par deklarācijām par interešu konflikta neesamību.

e) *Apmācība un informētība*

— Jānodrošina regulāra apmācība personālam un ieinteresētajām personām par interešu konfliktu apzināšanu un pārvaldību.

Atklāšana un pārvaldība

Ja ir aizdomas par interešu konfliktu vai tas ir konstatēts:

— iesaistītajai personai nekavējoties jāziņo par šādu situāciju;

— attiecīgajai iestādei nekavējoties jārīkojas, lai novērstu risku, piemēram, pienākumi jāuztic citai personai vai jāizslēdz persona no procesa;

— visi incidenti ir pienācīgi jāreģistrē.

Ja ir aizdomas par krāpšanu, lietas izskatīšana **būtu jānodod Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*)** (sk. iedaļu par krāpšanu).

Neatbilstības sekas

Nespēja risināt vai novērst interešu konfliktus var radīt nopietnas finansiālas sekas un izraisīt to, ka Komisija atgūst līdzekļus saskaņā ar SKF regulas 21. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

d. ***Dubultas finansēšanas novēršana un papildināmība ar citiem finansēšanas instrumentiem***

Dubultas finansēšanas novēršanai ir izšķiroša nozīme, lai nodrošinātu ES resursu efektīvu un lietderīgu izmantošanu. Dubulta finansēšana attiecas uz situācijām, kad **tās pašas izmaksas sedz no vairākiem ES finansējuma avotiem**, kas izraisa neefektivitāti un nepareizu finanšu pārvaldību.

SKF ietvaros pasākumiem un investīcijām var piešķirt papildu atbalstu no citiem ES fondiem. Tomēr saskaņā ar SKF regulas 13. pantu atbalstam no SKF ir jābūt **papildu atbalstam**, nevis jāsedz tās pašas izmaksas kā atbalstam no citām ES programmām.

Līdzīgi kā ANM gadījumā, SKF ietvaros dubulta finansēšana var notikt divos līmeņos.

— **Dalībvalstu līmenī**. Dalībvalstīm savās SKP ir jānorāda "esošo vai plānoto pasākumu un investīciju finansēšanu no citiem Savienības, starptautiskiem, publiskiem vai, attiecīgā gadījumā, privātiem avotiem, kas veicina plānā izklāstītos pasākumus un investīcijas". Pēc SKP apstiprināšanas jebkāds papildu atbalsts no citiem ES fondiem, lai segtu izmaksas, kas jau ir iekļautas SKP izmaksu aplēsē, nozīmētu, ka dalībvalsts, kas saņem atbalstu no diviem dažādiem ES finansējuma avotiem, segtu tās pašas izmaksas.

— **Galasaņēmēja līmenī**. Galasaņēmējam nebūtu jāsaņem atbalsts, lai segtu tās pašas izmaksas gan no ANM (ar dalībvalsts starpniecību), gan no citiem ES fondiem.

Turpmāk ir izklāstīti **dalībvalstu pienākumi un atbildība** par dubultas finansēšanas gadījumu novēršanu, atklāšanu un labošanu.

Izstrādāšanas posms

— Dalībvalstīm SKP ir jāiekļauj visaptveroša informācija par jebkādu esošu vai plānotu ES finansējumu. Tas nodrošina pārredzamību un palīdz jau agrīnā posmā apzināt iespējamo pārklāšanos.

— Visiem SKP jābūt pietiekami detalizētiem, lai pierādītu, ka izmaksas netiek segtas no vairākiem ES finansējuma avotiem. Tā kā SKF būtībā ir uz sniegumu balstīts mehānisms, SKF atbalstu apvienojot ar atbalstu no citiem ES fondiem, standarta pieeja dubultas finansēšanas novēršanai ir skaidra *ex ante* izmaksu nošķiršana. Attiecībā uz pasākumiem, kurus no SKF finansē tikai daļēji, dalībvalstīm būtu skaidri jānošķir projektu daļas, kas tiek finansētas no SKF, un daļas, ko finansē no citiem ES fondiem. Tām šis iedalījums būtu jānorāda, kad tās iesniedz *ex ante* izmaksu aplēses, un jāsniedz diferencēta informācija par atskaites punktiem un mērķrādītājiem, par kuriem jāziņo saskaņā ar dažādiem ES instrumentiem. *Ex ante* izmaksu nodalīšanu var noteikt, piemēram, nosakot atsevišķus līdzfinansēta pasākuma īstenošanas posmus vai nodalot dažādus izmaksu posteņus un attiecinot tos uz attiecīgajiem ES finansējuma instrumentiem.

— SKP būtu skaidri jāizklāsta struktūras, procedūras un kontroles mehānismi, kas izveidoti valsts un reģionālā līmenī, lai novērstu dubultu finansēšanu. Šie mehānismi būtu jāintegrē plašākās kontroles sistēmās.

Īstenošanas posms

— Dalībvalstis uzņemas galveno atbildību par SKF līdzekļu izmantošanas uzraudzību īstenošanas laikā. Tas ietver arī to, ka tiek nodrošināts, ka visas investīcijas un pasākumi tiek finansēti saskaņā ar SKP, un ka tiek veikti korektīvi pasākumi, ja tiek konstatēta dubulta finansēšana.

— Ir būtiski, lai dalībvalstis veiktu regulāras pārvaldības pārbaudes un revīzijas, tai skaitā galasaņēmēja līmenī, lai identificētu un labotu visus dubultas finansēšanas gadījumus. Par konstatējumiem un korektīvajiem pasākumiem būtu jāziņo pārvaldības deklarācijās un revīziju kopsavilkumos.

— Noteikšanas mehānismi. Dalībvalstīm savās kontroles sistēmās būtu jāievieš stabilas datu vākšanas un kontrolpārbaudes metodikas. It īpaši tās tiek mudinātas izmantot integrētu IT sistēmu, lai nodrošinātu, ka tiek ātri konstatēta jebkāda pārklāšanās ar citiem ES fondiem. Galasaņēmēja līmenī pārbaudēs būtu jāiekļauj pašdeklarāciju apstiprināšana attiecībā uz dubultas finansēšanas neesību, kā arī atbilstoša papildu informācija, piemēram, kontrolpārbaudes ar pieejamām datubāzēm vai galasaņēmēju grāmatvedības uzskaites sistēmu.

— Korektīvās darbības. Lai konstatētu dubultu finansēšanu, dalībvalstīm ir jāuzsāk atgūšanas procedūras, lai atgūtu līdzekļus no galasaņēmējiem. Finansējuma avots, par kuru tika pieņemts pēdējais finansēšanas lēmums, būtu jāpielāgo, ievērojot attiecīgās ES programmas noteikumus.

Komisijas loma

Komisija saglabā uzraudzības lomu, novērtējot SKP noteikto kontroles pasākumu *ex ante* nodalīšanu un atbilstību un uzraugot dalībvalstu pārbaudes un revīzijas īstenošanas laikā. Tā var pieprasīt papildu informāciju un iejaukties, ja dalībvalstis neveic nepieciešamos korektīvos pasākumus.

Lai aizsargātu ES budžetu, Komisija var veikt pati savas revīzijas un panākt līdzekļu atgūšanu, ja tiek konstatēta dubulta finansēšana.

e. ***Atbilstība ES noteikumiem par valsts atbalstu***

Kā izklāstīts SKF regulas 40. apsvērumā, atbalstam pasākumiem un investīcijām, kas ietilpst LESD 107. panta 1. punkta darbības jomā, ir jāatbilst ES noteikumiem par **valsts atbalstu**.

Ja valsts iestādēm ir rīcības brīvība attiecībā uz ES līdzekļu izmantošanu, tas ir valsts atbalsts, ja ir izpildīti visi pārējie LESD 107. panta 1. punkta kritēriji. Pamatojoties uz LESD 107. panta 1. punkta kritēriju kumulatīvo raksturu, ja viens no kritērijiem nav izpildīts, valsts atbalsta esību var izslēgt ([18]).

Piemēram, atbalstu darbībām, kas nav ekonomiska rakstura (t. i., nav veiktas ar nolūku tirgū piegādāt preces vai pakalpojumus), neuzskata par valsts atbalstu. Tas var attiekties, piemēram, uz atbalstu mājsaimniecībām to dzīvesvietas atjaunošanai ar nosacījumu, ka tās šo dzīvesvietu neizīrē vai neizmanto citai saimnieciskajai darbībai. Tomēr, ja atbalstu sniedz īpašniekiem, kuri izīrē savu īpašumu mazaizsargātām mājsaimniecībām, ir jāņem vērā valsts atbalsta noteikumi. Šādos gadījumos dalībvalstis var izvēlēties sniegt šādu atbalstu saskaņā ar vispārējās *de minimis* regulas nosacījumiem, kas cita starpā paredz, ka kopējā *de minimis* atbalsta summa, ko viena dalībvalsts piešķīrusi vienam atsevišķam uzņēmumam, jebkurā trīs gadu periodā nedrīkst pārsniegt 300 000 EUR ([19]).

Ja valsts atbalsts ir pārbaudīts, par atbalstu pasākumiem un investīcijām ir jāpaziņo un Komisijai tās ir jāapstiprina, pirms dalībvalsts var piešķirt atbalstu, ja vien šie pasākumi un investīcijas neatbilst piemērojamajiem nosacījumiem, kas paredzēti grupu atbrīvojuma regulā, jo īpaši Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā (VGAR), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot LESD 107. un 108. pantu, vai uz tiem neattiecas *de minimis* regula.

Pamatojoties uz minēto, SKP plānā attiecībā uz katru pasākumu un ieguldījumu dalībvalstis tiek aicinātas:

— norādīt, vai atbalsts pasākumam vai investīcijai būs valsts atbalsts saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu[10]; vai

— norādīt, vai pasākums vai investīcija tiks finansēta, pamatojoties uz esošu valsts atbalsta shēmu, uz kuru attiecas grupu atbrīvojuma regula, it īpaši VGAR vai vispārējā *de minimis* shēma, vai kura apstiprināta ar Komisijas lēmumu par valsts atbalstu (norādot šādas shēmas atsauces numuru); vai

— norādīt, vai pasākums vai investīcija radīs jaunu valsts atbalsta pasākumu, un sniegt paskaidrojumu par to, vai tas atbildīs grupu atbrīvojuma regulas vai VGAR (norādot tās pantu), vai vispārējās *de minimis* regulas nosacījumiem; vai

— norādīt, vai pasākumam vai investīcijai ir nepieciešams paziņojums par valsts atbalstu, un, ja jā, sniegt norādi par to, vai dalībvalsts plāno paziņot iepriekš vai informēt Komisiju par plānoto pasākumu vai investīciju, kā arī sniegt sīku informāciju par piemērojamo valsts atbalsta instrumentu, nodrošinot tā saderību ar iekšējā tirgus noteikumiem.

Jānorāda, ka tad, ja ir ievēroti Regulas (EK) Nr. 1370/2007 noteikumi, kompensācijai par sabiedrisko pakalpojumu saistībām sauszemes transporta jomā piemēro atbrīvojumu no prasības par iepriekšēju paziņošanu Komisijai saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu ([20]).

Ja dalībvalsts nav pārliecināta, vai pasākums vai investīcija ietver valsts atbalstu vai ir saderīgs ar ES valsts atbalsta noteikumiem, tai par šo jautājumu būtu jāapspriežas ar Komisiju.

Saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu dalībvalstīm ir pienākums paziņot Komisijai par valsts atbalsta pasākumiem pirms to piešķiršanas.

([18]) Papildu norādījumi par to, kādi pasākumi var būt valsts atbalsts, ar piemēriem ir pieejami Komisijas paziņojumā par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (2016/C 262/01), kurā atspoguļota līdz 2016. gadam gūtā pieredze valsts atbalsta lietās. Turklāt Atveseļošanas un noturības mehānisma norādījumu veidnēs par valsts atbalstu ir sniegti piemēri par to, kā nošķirt valsts atbalsta gadījumus no gadījumiem, kas nav valsts atbalsts, un sniegta informācija par potenciāli piemērojamām valsts atbalsta procedūrām un instrumentiem, konkrētāk:
- — norādījumu veidne. Investīciju/darbības atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei, arī ar atbalstu atjaunīgajai enerģijai un energoefektivitātei;
- — norādījumu veidne. Ēku energoefektivitāte;
- — norādījumu veidne. Piemaksas par bezemisiju un mazemisiju autotransporta līdzekļu iegādi.

([19]) Komisijas Regula (ES) 2023/2831 (2023. gada 13. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L, 2023/2831, 15.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj).

([20]) Papildu norādījumi ir sniegti Komisijas paziņojumā par interpretējošām vadlīnijām attiecībā uz Regulu (EK) Nr. 1370/2007 par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus (OV C 222, 26.6.2023., 1. lpp.).

Ja dalībvalsts sniedz valsts atbalstu saskaņā ar grupu atbrīvojuma regulu vai *de minimis* regulu, dalībvalsts pienākums ir nodrošināt atbilstību visiem minēto regulu attiecīgajiem noteikumiem ([21]).

f. ***Atbilstība publiskā iepirkuma noteikumiem***

Pareizas finanšu pārvaldības intereses un saskaņā ar fonda uz sniegumu balstīto raksturu, būtu jāparedz īpaši noteikumi par budžeta saistībām, līdzekļu maksājumiem, apturēšanu un atgūšanu, kā arī par to nolīgumu izbeigšanu, kuri ir saistīti ar finansiālu atbalstu. Dalībvalstīm būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka līdzekļu izmantošana saistībā ar no fonda atbalstītajiem pasākumiem atbilst piemērojamiem ES un valsts tiesību aktiem, kas saistīti ar tā piemērošanu, tai skaitā tiesību aktiem par publisko iepirkumu un sabiedrisko pakalpojumu saistībām autotransporta nozarē ([22]). Dalībvalstīm ir arī jāizveido iekšējās kontroles sistēmas, lai sniegtu pārliecību par šo atbilstību.

Izveidojot kontroles sistēmu, valsts iestādēm būtu jānovērtē dažādiem pasākumiem raksturīgie riski un jānosaka, vai publiskā iepirkuma noteikumi jāpiemēro, izmantojot tiešu saikni starp darbībām, ko izmanto atskaites punktu un mērķrādītāju noteikšanā un publiskā iepirkuma procedūrām, un jānosaka to kontroļu apmērs, kas būtu jāveic, pamatojoties uz pienācīgu riska novērtējumu.

Pasākumiem, kas ierosināti, lai nodrošinātu atbilstību publiskā iepirkuma noteikumiem, vajadzētu būt samērīgiem ar apzinātajiem riskiem, un stabilas kontroles sistēmas pastāvēšana būtu jāapstiprina ar sistēmu revīzijām, ko veic izraudzītās revīzijas struktūras. Pārliecību var iegūt arī no revīzijas darba saistībā ar citiem fondiem, ja publiskā iepirkuma kontroles sistēma ir identiska SKF izmantotajai sistēmai.

Ņemot vērā SKF raksturu, proti, to, ka maksājumi ir saistīti ar atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu, nav prasības pārbaudīt visas publiskā iepirkuma procedūras, kas saistītas ar īstenotajiem pasākumiem. Tomēr, ja pastāv tieša saikne starp darbībām, kas veicina atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu, un publiskā iepirkuma procedūrām, valsts iestādēm būtu jānosaka skaidras procedūras, lai, izmantojot riska novērtējumu, noteiktu, cik lielā mērā būtu jāveic darbs saistībā ar publiskā iepirkuma procedūru, tai skaitā saistībā ar līguma īstenošanas posmu.

Publiskā iepirkuma pārkāpumus, kas atklāti vai paziņoti valsts iestādēm, konstatē tad, ja pastāv tieša saikne starp darbībām un neatbilstīgajām publiskā iepirkuma procedūrām. Nepārprotama tieša saikne rodas, piemēram, ja publiskā iepirkuma līgumā par ēku renovāciju ir konstatēts pārkāpums, ja plānā attiecīgā investīcija ir saistīta ar energorenovāciju.

Ja valsts struktūras (vai Komisija) konstatē publiskā iepirkuma pārkāpumus, būtu jāveic samērīgas korekcijas, lai aizsargātu ES finanšu intereses un nodrošinātu atbilstību ES un valstu tiesību aktiem.

Ja publiskā iepirkuma procedūrā pieļautā pārkāpuma rakstura dēļ nav iespējams precīzi noteikt finansiālo ietekmi, attiecīgajai bāzei ir jāpiemēro vienotas likmes korekcija. Turklāt finanšu korekcijas var piemērot tikai tad, ja attiecīgajam pārkāpumam ir vai varētu būt finansiāla ietekme uz ES budžetu. Komisija uzskata, ka citu ES fondu pamatnostādnes ([23]) ir piemērotas samērīgas korekcijas noteikšanai.

([21]) Papildu norādījumi par to, kādi pasākumi var būt valsts atbalsts, ar piemēriem ir pieejami Komisijas paziņojumā par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (2016/C 262/01), kurā atspoguļota līdz 2016. gadam gūtā pieredze valsts atbalsta lietās. Turklāt Atveseļošanas un noturības mehānisma norādījumu veidnēs par valsts atbalstu ir sniegti piemēri par to, kā nošķirt valsts atbalsta gadījumus no gadījumiem, kas nav valsts atbalsts, un sniegta informācija par potenciāli piemērojamām valsts atbalsta procedūrām un instrumentiem, konkrētāk:
- norādījumu veidne. Investīciju/darbības atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei, arī ar atbalstu atjaunīgajai enerģijai un energoefektivitātei;
- norādījumu veidne. Ēku energoefektivitāte;
- norādījumu veidne. Piemaksas par bezemisiju un mazemisiju autotransporta līdzekļu iegādi.

([22]) Regulā (EK) Nr. 1370/2007 ir noteikts obligāta konkursa princips attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu līgumiem autotransporta nozarē. Šajā regulā ir definēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem kompetentās iestādes, kad tās piemēro saistības sniegt sabiedriskos pakalpojumus vai slēdz attiecīgus līgumus par šādiem pakalpojumiem, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem kompensē radušās izmaksas un/vai kā atlīdzību par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību izpildi piešķir ekskluzīvas tiesības.

([23]) Komisijas Lēmums (2019. gada 14. maijs), ar ko nosaka pamatnostādnes par tādu finanšu korekciju noteikšanu, kuras publiskajam iepirkumam piemērojamo noteikumu neievērošanas gadījumā veic attiecībā uz izdevumiem, ko finansē Savienība.

Nosakot finanšu korekcijas pamatu, valsts iestādēm ir jānosaka attiecīgā pasākuma pārkāpuma veids un smaguma pakāpe, kā arī saistītie atskaites punkti un mērķrādītāji. Pārkāpumiem, kurus uzskata par visnopietnākajiem (piemēram, kuru rezultātā tiktu piemērota 100 % korekcija, pamatojoties uz minētajām pamatnostādnēm), principā būtu pilnībā jākoriģē pamatā esošie izdevumi, kas saistīti ar attiecīgajiem atskaites punktiem/mērķrādītājiem. Valsts iestādēm būtu jāspēj pierādīt, ka korekcijas tika īstenotas atbilstīgi un bija samērīgas ar konstatēto pārkāpumu.

IX. **Digitālā sistēma, datu par finanšu piešķīruma galasaņēmējiem vākšana un glabāšana**

Dalībvalstīm savās pārvaldības un kontroles sistēmās ir jāuztur efektīva sistēma, kurā tiek glabāta visa revīzijas liecībām nepieciešamā informācija un dokumenti.

Dalībvalstīm ir jāveic uzskaite saskaņā ar Finanšu regulas 133. pantu, un atsauces punkts ir Komisijas veiktais maksājuma darījums, kas attiecas uz attiecīgo pasākumu vai investīciju.

a. ***Vienota digitālā sistēma, kurā reģistrēta attiecīga informācija par pasākumu un investīciju īstenošanu***

Saskaņā ar regulatīvajām prasībām dalībvalstis tiek mudinātas izveidot vienotu digitālu sistēmu pasākumu un investīciju reģistrēšanai un uzraudzībai. Šī digitālā sistēma ir svarīgs valsts pārvaldības un kontroles vides elements atbilstīgi SKF, kas palīdz panākt pārredzamu, efektīvu un atbildīgu SKP īstenošanu.

Sistēma jāizstrādā, izmantojot apstiprinātu starptautisku digitālās izstrādes metodiku, un tai jāpievieno sīks elektroniskās sistēmas apraksts, tai skaitā plūsmkarte (centrālā vai kopējā tīkla sistēma vai decentralizētā sistēma ar saitēm starp sistēmām). Dalībvalstis tiek arī mudinātas savos SKP skaidri aprakstīt procedūras elektronisko sistēmu drošības, integritātes un konfidencialitātes nodrošināšanai.

Sistēmas var atšķirties pēc to plānojuma un funkcionalitātes, bet parasti tām vajadzētu būt tālāk norādītajām iezīmēm.

i. **Pasākuma un investīcijas reģistrācija** – modulis visu īstenošanai apstiprināto un SKP iekļauto investīciju un pasākumu reģistrēšanai un kataloģizēšanai, sniedzot sīku informāciju par katru projektu, tai skaitā mērķiem, termiņiem, budžetiem, gaidāmajiem rezultātiem, atbalsta galasaņēmēju.

ii. **Pārraudzība un ziņošana** – rīki, kas paredzēti, lai sekotu projektu īstenošanas progresam, tai skaitā īstenošanas statusam, veiktajām finansiālajām iemaksām un atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanai. Tas ļauj reāllaikā sekot un ātri identificēt jebkādu kavēšanos vai problēmas.

iii. **Dati par rādītājiem** – tādu datu par atsevišķiem dalībniekiem datorizēta reģistrēšana un glabāšana, kas jāpaziņo kā daļa no kopīgiem mājsaimniecību rādītājiem kopā ar citiem iznākuma un rezultātu rādītājiem.

iv. **Grāmatvedības uzskaites dati vai atsevišķi grāmatvedības kodi**, kas atbilst galasaņēmējiem izmaksātajam finansiālā atbalsta ieguldījumam un kas minēti Komisijai iesniegtajos maksājumu pieprasījumos.

v. **Datu analīze un vizualizācija** – spēja analizēt un vizualizēt datus par projektu sniegumu, kas var palīdzēt noteikt tendences, modeļus un jomas, kurās vajadzīgi uzlabojumi. Tas var būt pamats lēmumu pieņemšanai un politikas pielāgojumiem.

vi. **Pārredzamība un pārskatatbildība –** funkcijas, kas nodrošina pārredzamību, piemēram, publiskie infopaneļi un atvērto datu portāli, kuros sabiedrības locekļi un citas ieinteresētās personas var piekļūt informācijai par to, kā tiek izmantots SKF. Tas vairo pārskatatbildību un uzticēšanos fonda pārvaldībai.

vii. **Sadarbspēja ar citām valstu un ES sistēmām** – spēja nodrošināt sadarbspēju ar citām valstu sistēmām (piemēram, publisko iepirkumu, finanšu pārvaldību) un ES platformām (piemēram, *Kohesio*, ES Finanšu pārredzamības sistēma, *Arachne* u. c.), lai nodrošinātu saskaņotību un atvieglotu informācijas apmaiņu.

Dalībvalstis tiek mudinātas izmantot un pielāgot esošās digitālās sistēmas, piemēram, ANM piemērojamās sistēmas vai kohēzijas politikas programmas, lai tām būtu pārskats par visām darbībām, kas finansētas no šiem instrumentiem, varētu panākt lielāku papildināmību un stingri uzraudzīt dubultas finansēšanas novēršanu tiem pašiem projektiem. Ja ir jāizstrādā jauna sistēma, ir ļoti svarīgi to integrēt esošajos rīkos, lai būtu pieejama detalizēta informācija, piemēram, par no ANM finansētajiem projektiem, un lai tos varētu saskaņot ar investīcijām, kas jāveido saskaņā ar SKP.

b. ***Elektroniskas datu apmaiņas sistēmas izmantošana saziņā starp dalībvalstīm un Komisiju***

Lai nodrošinātu efektīvu un drošu datu apmaiņu, Komisija *SFC2021* sistēmā ir ieviesusi īpašu moduli visu ar SKP saistīto darījumu pārvaldībai. Šī sistēma jau tiks izmantota SKP iesniegšanai un pēc tam visai oficiālajai saziņai starp Komisiju un dalībvalstīm par SKP īstenošanu (grozījumi, maksājumi, ziņošana u. c.).

Kopumā *SFC2021* SKP modelis ietvers:

a) interaktīvas veidlapas vai veidlapas, ko sistēma jau sākotnēji aizpildījusi, izmantojot tajā jau reģistrētus datus;

b) automātiskus aprēķinus, samazinot lietotāju veikto datu ievadīšanu;

c) automātiskas iegultās kontroles, lai pārbaudītu, vai nosūtītie dati ir iekšēji saskaņoti un atbilst piemērojamiem noteikumiem;

d) sistēmas ģenerētus brīdinājumus, kas informē *SFC2021* lietotājus, ka konkrētas darbības ir vai nav iespējams veikt;

e) sistēmā apstrādātās informācijas statusa izsekošanu tiešsaistē;

f) vēsturisku datu pieejamību attiecībā uz visu par programmu ievadīto informāciju;

g) obligāta elektroniskā paraksta pieejamību Regulas (ES) Nr. 910/2014 nozīmē, kas tiks atzīts kā pierādījums tiesvedībā.

Lai nodrošinātu sistēmas pareizu pārvaldību, valsts līmenī attiecībā uz *SFC2021* ir jāievieš piemērota informācijas tehnoloģiju drošības politika. Politikai, kurai būtu jāattiecas arī uz personālu, kas izmanto sistēmu, būtu jāatbilst attiecīgajiem ES noteikumiem, jo īpaši Komisijas Lēmumam (ES, Euratom) 2017/46 ([24]) un tā īstenošanas noteikumiem. Šajā nolūkā katrai dalībvalstij būs jāizraugās un jāuztur to personu saraksts, kuras ir atbildīgas par *SFC2021* drošības politikas noteikšanu, uzturēšanu un pareizas piemērošanas nodrošināšanu valsts līmenī ([25]). Šīs personas var veikt tādus pašus uzdevumus arī attiecībā uz citiem fondiem, ko pārvalda saskaņā ar sistēmu.

Galvenais dalībvalstu pienākums būs atjaunināt to iestāžu sarakstu, kas noteiktas konkrētu uzdevumu veikšanai saskaņā ar SKF regulu, un pārbaudīt informāciju, ko iesniegusi cita persona, nevis minētā persona. Turklāt būs pienākums nodrošināt kārtību iepriekš minēto uzdevumu nodalīšanai, izmantojot dalībvalstu pārvaldības un kontroles informācijas sistēmas, kas automātiski savienotas ar *SCF2021*. Visbeidzot, dalībvalstīm būtu jānodrošina kārtība fizisku personu privātuma un personas datu aizsardzībai un juridisku personu komerciālās konfidencialitātes aizsardzībai saskaņā ar Direktīvu 2002/58/EK, Regulu (ES) 2016/679 un Direktīvu (ES) 2018/1972.

Konkrētāk, valsts iestādēm ir jāsagatavo atjaunināta dokumentācija, kurā izklāstīts, kā citas valsts, reģionālās vai vietējās datorsistēmas tiks savienotas ar *SFC2021*, izmantojot tehnisko saskarni, piemēram, datu apmaiņai. Dokumentācijā jāietver arī minēto sistēmu drošības pasākumi atbilstoši *SFC2021* drošības prasībām. Konkrētāk, tajā jāapskata:

(i) fiziska drošība;

(ii) datu nesēju un piekļuves kontrole;

(iii) uzglabāšanas kontrole;

(iv) piekļuves un paroļu kontrole;

(v) uzraudzība;

(vi) savienojums ar *SFC2021*;

([24]) Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2017/46 (2017. gada 10. janvāris) par komunikācijas un informācijas sistēmu drošību Eiropas Komisijā.

([25]) Detalizēts to uzdevumu saraksts, kas jāveic valsts kontaktpersonai, ir sniegts KNR regulas XV pielikumā.

(vii) komunikācijas infrastruktūra;

(viii) cilvēkresursu pārvaldība pirms pieņemšanas darbā, nodarbinātības laikā un pēc nodarbinātības;

(ix) incidentu pārvaldība.

Ņemot vērā SKF un kohēzijas politikas fondu vajadzību līdzību, KNR XV pielikumā ir atrodams visaptverošs pienākumu saraksts attiecībā uz kopējās *SFC2021* sistēmas izmantošanu. Komisijas dienesti sniegs tehniskās specifikācijas par datiem, kas dalībvalstīm jāvāc.

c. *Galasaņēmēju datu vākšana, reģistrēšana un glabāšana*

Saskaņā ar SKF regulas 21. panta 2. punkta d) apakšpunktu valsts iestādēm ir jāvāc, jāreģistrē un jāglabā elektroniskā sistēmā un galasaņēmējiem jānodrošina piekļuve standartizētām datu kategorijām, kā arī dažiem citiem pamatelementiem SKP īstenošanā. Lai nodrošinātu uzglabāto datu pieejamību, jāveic datu pārsūtīšana tieši caur interaktīvu lietotāja saskarni (piemēram, tīmekļa lietotni) vai caur tehnisku saskarni, izmantojot iepriekš definētus protokolus (piemēram, tīmekļa pakalpojumi), kas ļauj automātiski sinhronizēt un nosūtīt datus starp dalībvalstu informācijas sistēmām un Komisijas *SFC2021*.

Ir jāvāc vismaz šādi dati:

— finanšu piešķīrumu galasaņēmēju vārds, uzvārds/nosaukums (kas jāsaprot kā fiziska persona vai juridiska persona, kas izveido līgumattiecības ar iestādi, kura piešķir SKF atbalstu, un tieši saņem finanšu piešķīrumu) ([26]), to PVN reģistrācijas numurs vai nodokļu maksātāja identifikācijas numurs un finanšu piešķīrumu summa no fonda;

— darbuzņēmēja(-u) un apakšuzņēmēja(-u) nosaukums un tā/to PVN reģistrācijas numurs(-i) vai nodokļu maksātāja identifikācijas numurs(-i) un līguma(-u) vērtība, ja finanšu piešķīrumu galasaņēmējs ir līgumslēdzēja iestāde saskaņā ar ES vai valsts tiesību aktiem par publisko iepirkumu;

— finanšu piešķīrumu galasaņēmēja vai darbuzņēmēja faktiskā(-o) īpašnieka(-u) vārds(-i), uzvārds(-i), dzimšanas datums(-i) un PVN reģistrācijas numurs(-i) vai nodokļu maksātāja identifikācijas numurs(-i), kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/849 ([27]) 3. panta 6. punktā;

— visu to pasākumu un investīciju saraksts, kas īstenoti ar fonda atbalstu, norādot šo pasākumu un investīciju publiskā finansējuma kopsummu un tā finansējuma summu, kas izmaksāts no citiem no ES budžeta finansētiem fondiem.

X. **Ticamība, revīzija un kontrole**

Lai gūtu pārliecību par atskaites punktu, mērķrādītājiem un saistītajiem maksājumiem, Komisija veiks tālāk norādītās revīzijas darbības.

Revīzijas par **atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu (saskaņā ar ANM modeli)**	Katru gadu, pamatojoties uz riska novērtējumu, pēc tam, kad ir iesniegti maksājuma pieteikumi (kopā ar pārvaldības deklarācijām) un gada kopsavilkums par revīzijām. Revīzijas laikā novērtēs pabeigtības līmeni, atskaites punkta un/vai mērķrādītāja izpildi un pasākuma izpildi. SKP novērtējuma pamats būtu jārevidē attiecībā uz katru SKP. Attiecībā uz ANM gada revīzijas plānā būtu jānosaka mērķrādītājs vismaz vienai ikgadējai vizītei dalībvalstu līmenī.

([26]) Piemēram, mājsaimniecības, kas saņem sabiedriskā transporta kuponus, tiktu uzskatītas par galasaņēmējām. Vienlaikus par galasaņēmēju tiktu uzskatīta publiska struktūra, kas saņem atbalstu transportlīdzekļu iegādei.

([27]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK.

Turklāt, lai aizsargātu ES finanšu intereses, Komisija veiks tālāk norādītās revīzijas darbības.

Sistēmu revīzijas – atbilstības un tematiskās revīzijas (tai skaitā tādās jomās kā dubulta finansēšana, valsts revīzija, publiskais iepirkums, interešu konflikts, korupcija, krāpšana). Tās ir revīzijas par dalībvalstu līmenī ieviestajām **sistēmām** (struktūras, kas īsteno SKP, noteikto pamatprasību novērošana, horizontālā prasība īstenot vienkāršošanas pasākumus attiecībā uz saņēmējiem).	Katru gadu, pamatojoties uz riska novērtējumu. Šāda veida revīzija tiek prasīta saskaņā ar SKF regulas 21. pantu par ES finanšu interešu aizsardzību un citiem pantiem, kas uz to netieši attiecas (piemēram, 17. pantu). Ar ANM saistītā pieredze liecina, ka šīm revīzijām ir jānotiek agrīnā posmā, jo pretējā gadījumā pastāv risks, ka radīsies ar pārliecības gūšanu saistītas problēmas, ko pēc tam ir ļoti grūti novērst. It īpaši attiecībā uz attālām lietām, kad revīzijas iestādes iepriekš nebija iesaistītas ANM vai kohēzijas politikas īstenošanā, tiks veikta sistēmas revīzija, lai novērtētu to gatavību strādāt ar SKP.

a. ***Pārvaldības un kontroles sistēmu novērtēšana***

Saskaņā ar SKF regulas III pielikumā izklāstītajām pamatprasībām dalībvalstīm ir jāveic pienācīgas un neatkarīgas sistēmu un darbību revīzijas.

Sistēmas revīzijās būtu jāiekļauj kontroles pārbaudes, ko veic attiecībā uz darbībām un darījumiem atbilstošā līmenī. Paredzams, ka metodika, ko izmanto, lai noteiktu **izlases lielumu kontroles pārbaudēm, ko izmanto sistēmu un darbību revīzijās**, atbildīs starptautiski atzītiem revīzijas standartiem.

Šīs pārbaudes kopā ar citiem kvalitatīviem elementiem un revīzijas procedūrām veido pamatu attiecīgās pārvaldības un kontroles sistēmas novērtējumam.

Revīzijas iestādei vispirms būs jāizdara secinājumi par katru novērtēšanas kritēriju, pēc tam par katru pamatprasību, tad par katru iestādi. Šī pakāpeniskā pieeja ļaus tām izdarīt vispārēju secinājumu par **pārvaldības un kontroles sistēmas darbību**. **Vispārējos secinājumos** tiks izmantotas šādas vispārēji piemērojamas kategorijas.

— **1. kategorija. – Darbojas labi. Uzlabojumi nav nepieciešami vai arī nepieciešams tikai neliels uzlabojums**. Nav trūkumu vai ir tikai nelieli trūkumi. Šie trūkumi neietekmē vai gandrīz neietekmē novērtēto galveno prasību efektīvu izpildi/iestāžu darbību/sistēmas efektīvu darbību.

— **2. kategorija. – Darbojas. Nepieciešami daži uzlabojumi** Ir viens vai vairāki (nebūtiski) trūkumi. Šiem trūkumiem ir mērena ietekme uz novērtēto galveno prasību efektīvu izpildi/iestāžu darbību/sistēmas efektīvu darbību. Revīzijas iestāde ir sagatavojusi īstenošanas ieteikumus.

— **3. kategorija. – Darbojas daļēji. Nepieciešami būtiski uzlabojumi** Pastāv viens vai vairāki nopietni trūkumi, kas rada pārkāpumu risku saistībā ar līdzekļiem. Ir būtiski ietekmēta novērtēto galveno prasību efektīva izpilde/iestāžu darbība/sistēmas darbība. Revīzijas iestāde ir sagatavojusi ieteikumus, kā ievērojami uzlabot īstenošanas sistēmu.

— **4. kategorija. – Nedarbojas.** Pastāv daudzi nopietni un/vai plaši trūkumi, kas rada pārkāpumu risku saistībā ar līdzekļiem. Ir būtiski ietekmēta novērtēto galveno prasību efektīva izpilde/iestāžu darbība/sistēmas darbība; novērtēto galveno prasību izpilde/iestāžu /sistēmas darbība notiek slikti vai nedarbojas vispār. Revidētā struktūra ir sagatavojusi ieteikumus, kā ievērojami uzlabot vai reformēt sistēmu.

Revidentiem būtu jāizmanto savs profesionālais spriedums, lai izdarītu atbilstošu secinājumu par katru iestādi, ņemot vērā visus citus pieejamos revīzijas pierādījumus, tai skaitā attiecīgā gadījumā saskaņā ar kohēzijas politikas programmām vai ANM veikto revīziju attiecīgos rezultātus.

Revīzijas iestādei ir jāvāc un jādokumentē atbilstoši revīzijas pierādījumi, tai skaitā visi darba dokumenti, no tiem izrietošie kontrolsaraksti, sākotnējie ziņojumi, kā arī dokumenti no jebkādām pretrunu procedūrām ar iestādēm.

Pārvaldības un kontroles sistēmas darbības rezultāti būtu jāizmanto, lai noteiktu **darbību revīziju** pārbaudes apjomu nolūkā sniegt Komisijai pamatotu pārliecību, ka **maksājumu pieprasījumos** iekļautie **atskaites punkti un mērķrādītāji** ir sasniegti.

Pēc sistēmu un darbību revīziju pabeigšanas revīzijas iestādei būtu jāglabā atjaunināts rezultātu pārskats par katras iestādes ticamības līmeni.

Revīzijas iestādei būtu regulāri jāsagatavo revīzijas ziņojums, kurā apkopota informācija par revīzijām, kas veiktas saskaņā ar starptautiski atzītiem revīzijas standartiem, un jānosūta tas iestādei, kas ir atbildīga par pārvaldības deklarācijas parakstīšanu. Ziņojumā būtu jāietver revīziju tvērums attiecībā uz izdevumu apjomu un aptverto laikposmu, konstatēto trūkumu analīze un visi veiktie korektīvie pasākumi.

Revīzijas ziņojumā būtu jāiekļauj arī revīzijas secinājums, kurā norādīts, vai revīzijas iestāde sava darba gaitā ir guvusi pamatotu pārliecību par to, ka maksājuma pieprasījumā iekļautie atskaites punkti un mērķrādītāji ir sasniegti. Šis revīzijas ziņojums būtu jāpievieno maksājuma pieprasījumam Komisijai saskaņā ar SKF regulas 21. panta 2. punkta c) apakšpunktu (sīkāku informāciju sk. iedaļā par maksājuma pieprasījuma sagatavošanu).

XI. **Finansiālā atbalsta samazināšana un līdzekļu atgūšana**

Saskaņā ar divpusējo nolīgumu, kas noslēgts ar dalībvalsti, un regulas 21. panta 4. punktu Komisija var proporcionāli samazināt atbalstu no fonda un atgūt visas ES budžetam maksājamās summas tādas krāpšanas, korupcijas vai interešu konflikta gadījumos, kas skar ES finanšu intereses un ko dalībvalsts nav novērsusi un/vai atguvusi, vai gadījumā, ja ir nopietni pārkāptas saistības, kas izriet no 19. panta 1. punktā minētajiem divpusējiem nolīgumiem.

Lemjot par atgūstamo summu vai samazinājumu, Komisija kā atsauci izmantos izmaksas vērtības attiecībā uz skartā konkrētā pasākuma vai investīcijas atskaites punktiem un mērķrādītājiem vai – vairāk nekā vienam skartajam pasākumam un/vai investīcijai – izmaksas vērtību *pro rata* summu attiecīgajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem. Šajā gadījumā ir jāievēro proporcionalitātes princips un jāņem vērā krāpšanas, korupcijas vai interešu konflikta, kas skar ES finanšu intereses, vai pienākuma neievērošanas smagums.

Tomēr krāpšanas gadījumos summu pilna finanšu korekcija būtu jāpiemēro gan valsts, gan ES budžeta līmenī neatkarīgi no jebkādiem samērīgiem apsvērumiem.

Attiecībā uz atbalsta samazinājumiem tiks ņemti vērā šādi elementi:

— nopietnu trūkumu smaguma pakāpe visas pārvaldības un kontroles sistēmas kontekstā;

— nopietnu trūkumu biežums un apmērs;

— finansiāla kaitējuma līmenis ES budžetam.

Lieta var būt saistīta ar vienu vai vairākiem šādiem aspektiem: krāpšana, būtiskas kļūdas, pārkāpumi, juridisko saistību neievērošana atbalsta piešķiršanas procedūras laikā, juridisko saistību neievērošana dotāciju īstenošanas laikā, nepareiza darbības īstenošana, nepareiza datu ziņošana utt.

Ja jāpiemēro ekstrapolētas finanšu korekcijas, tad, reprezentatīvās izlases pārbaudes rezultātus ekstrapolē, tos attiecinot uz pārējo mērķrādītāju un atskaites punktu kopu, no kuras veidota izlase, lai noteiktu finanšu korekcijas apjomu.

Ja jāpiemēro vienotas likmes finanšu korekcijas, lai nodrošinātu to piemērošanas pārredzamību un paredzamību, to apmēru nosaka šādi:

a) ja nopietni trūkumi ir tik būtiski, bieži vai izplatīti, ka rada pilnīgu sistēmas atteici, kas pakļauj riskam visa attiecīgā piešķīruma likumību un pareizību, **piemēro 100 % vienoto likmi**;

b) ja nopietni trūkumi ir ļoti bieži vai ļoti izplatīti, ka rada ļoti nopietnu sistēmas atteici, kas pakļauj riskam ļoti lielas attiecīgā piešķīruma daļas likumību un pareizību, **piemēro 50 % vienoto likmi**;

c) ja nopietni trūkumi ir tik bieži vai tik izplatīti, ka rada nopietnu sistēmas atteici, kas pakļauj riskam ļoti lielas attiecīgā piešķīruma daļas likumību un pareizību, **piemēro 25 % vienoto likmi**;

d) ja nopietni trūkumi pastāv tāpēc, ka sistēma darbojas nepilnīgi vai darbojas tik slikti vai tik neregulāri, ka pakļauj riskam lielas attiecīgā piešķīruma daļas likumību un pareizību, **piemēro 10 % vienoto likmi**;

e) ja nopietni trūkumi pastāv tāpēc, ka sistēma darbojas nekonsekventi, pakļaujot riskam ievērojamas attiecīgā piešķīruma daļas likumību un pareizību, **piemēro 5 % vienoto likmi**.

Ja tāpēc, ka atbildīgās iestādes nav veikušas korektīvus pasākumus pēc tam, kad vienas revīzijas kampaņas ietvaros ir piemērots samazinājums, tie paši nopietnie trūkumi ir konstatēti nākamajās revīzijās, nopietnu trūkumu ilgākas pastāvēšanas dēļ korekcijas likmi var palielināt līdz līmenim, kas nepārsniedz nākamās augstākās kategorijas līmeni.

Pirms samazinājuma piemērošanas Komisija dos dalībvalstij iespēju sniegt savus apsvērumus. Visi apsvērumi tiks sīki analizēti, pirms tiks pieņemts galīgais lēmums par dotācijas samazinājumiem.

Ja pēc iepriekš uzskaitīto elementu un dalībvalsts sniegto apsvērumu izskatīšanas tiek konstatēts, ka vienotās likmes līmenis nav samērīgs, korekcijas līmeni var samazināt.

XII. **Sociālā klimata fonda izvērtējums un sociālo klimata plānu piemērotības novērtējums**

a. ***Sociālajā klimata fonda izvērtēšana***

Komisijai ir jāveic divi Sociālā klimata fonda (SKF) izvērtējumi. SKF regulas 27. pantā ir noteikts, ka divus gadus pēc SKP īstenošanas sākuma Komisija veiks pirmo SKF īstenošanas un darbības izvērtēšanu ([28]) un līdz 2033. gada beigām — *ex post* izvērtēšanu. Divgadu (divu gadu) progresa ziņojumi, ko sagatavo katra dalībvalsts (sk. šo norādījumu IV iedaļas c) punktu), būs svarīgi informācijas avoti izvērtējumiem, kas jāveic Komisijai.

Pirmajā izvērtējumā, kas jāveic Komisijai, tiks ņemta vērā visa attiecīgā pieejamā informācija. Agrīnais regulatīvais termiņš vidusposma novērtēšanai (t. i., divus gadus pēc SKP īstenošanas sākuma) nozīmē, ka ir ļoti iespējams, ka pasākumu īstenošana būs tikai sākotnējā vai vidusposmā. Šajā kontekstā pirmie progresa ziņojumi, kas dalībvalstīm jāiesniedz līdz 2027. gada 15. martam, būs svarīgs informācijas avots progresa noteikšanai un sākotnējo pasākumu un investīciju rezultātu novērtēšanai, it īpaši to ieguldījuma novērtēšanai fonda mērķu sasniegšanā.

Komisija apsvērs iespēju savlaicīgi apspriesties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai vāktu papildu datus par fonda īstenošanu. Tiks ņemtas vērā arī visas citas pamatīgās analīzes, kas valstu līmenī veiktas par fonda īstenošanu un par pirmajiem sasniegtajiem rezultātiem. Šiem rezultātiem vajadzētu kļūt pieejamiem vēlākais līdz 2027. gada vidum, lai tos varētu izmantot Komisijas vidusposma novērtējumā un lai attiecīgā gadījumā sniegtu pierādījumus jebkādiem priekšlikumiem par grozījumiem SKF regulā.

Komisija līdz 2033. gada beigām veiks *ex post* izvērtējumu, kas sniegs vispārēju SKF novērtējumu, tostarp informāciju par tā ietekmi ([29]).

Turklāt, lai novērtētu SKP iekļauto pasākumu un investīciju ilgtermiņa ietekmi, dalībvalstis tiek mudinātas vismaz reizi fonda darbības laikā un, vēlams, līdz 2032. gada beigām veikt savus izvērtējumus par no SKF finansēto valsts pasākumu un investīciju ietekmi, ņemot vērā kopīgos rādītājus, kas uzskaitīti SKF regulas IV pielikumā, lai Komisija varētu šos rezultātus ņemt vērā fonda *ex post* izvērtējumā.

([28]) Skatīt SKF regulas 27. pantu.

([29]) Sk. ES Regulas (ES) 2023/955 27. panta 3. punktu: *"Komisija līdz 2033. gada 31. decembrim iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai neatkarīgu* ex post *izvērtējuma ziņojumu.* Ex post *izvērtējuma ziņojumā ietver fonda vispārēju novērtējumu un informāciju par tā ietekmi."*

Lai gan dalībvalstu iestādes būs atbildīgas par šādu izvērtējumu veikšanu un koordinēšanu, visi jautājumi un labas prakses apmaiņa tiks apspriesti regulārā forumā, ko Komisija izveidos, lai apspriestu uzraudzības un izvērtēšanas darbības saistībā ar SKF. Turklāt Komisija pētīs veidus, kā sniegt metodisku un tehnisku atbalstu, un nodrošinās resursus (piemēram, hipotētiskās ietekmes novērtējumiem).

b. ***Sociālo klimata plānu atbilstības novērtējums***

Kā noteikts SKF regulas 18. panta 5. punktā, dalībvalstīm līdz 2029. gada 15. martam ir jāiesniedz Komisijai ziņojums, kurā būtu jānovērtē katra SKP piemērotība, ņemot vērā faktisko tiešo ietekmi, ko rada ēku un autotransporta siltumnīcefekta gāzu emisiju iekļaušana ETS direktīvas darbības jomā attiecīgajā dalībvalstī. Šie ziņojumi būtu jāsagatavo kopā un kā daļa no divgadu ziņojuma, kas saskaņā ar SKF regulas 24. panta 1. punktu jāiesniedz līdz 2029. gada 15. martam.

c. ***Investīcijas ilgtspējā***

Dalībvalstīm būtu jāievieš nepieciešamie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu investīciju ilgtermiņa ilgtspēju, piemēram, saistībā ar infrastruktūras būvniecību jauniem sociāliem vai cenas ziņā pieejamiem, energoefektīviem mājokļiem vai ēku pārprofilēšanu sociāliem vai cenas ziņā pieejamiem, energoefektīviem mājokļiem.

XIII. **Informācija, komunikācija un redzamība**

a. ***Redzamība un informācija galasaņēmējiem***

Dalībvalstīm būtu jāinformē fonda līdzekļu galasaņēmēji par atbalsta izcelsmi, arī gadījumos, kad tie minēto atbalstu saņem ar starpnieku palīdzību. Dokumentos un komunikācijas materiālos, kas saistīti ar saņēmējiem paredzētā pasākuma un investīcijas īstenošanu, saņēmējiem sniegtajā informācijā būtu jāiekļauj ES emblēma un attiecīgs paziņojums "*finansē Eiropas Savienība – Sociālais klimata fonds*" saskaņā ar ES emblēmas izmantošanas tehniskajām specifikācijām, kas noteiktas šo norādījumu 3. pielikumā.

Koordinācijas iestādei vai ieceltajai atbildīgajai īstenošanas iestādei pēc iespējas drīzāk un ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc lēmuma, ar ko apstiprina SKP ([30]), būtu jāaktivizē valsts tīmekļa vietne, kas veltīta SKP. Tā ir regulāri jāatjaunina ar informāciju par pasākumiem un investīcijām, uz ko attiecas SKP, tā mērķiem, darbībām, pieejamajām finansēšanas iespējām un sasniegumiem. Šajā tīmekļa vietnē būtu jāpublicē SKP (sākotnēji apstiprinātā versija un turpmākās grozītās versijas), Komisijas īstenošanas lēmums, ar ko apstiprina plānu, Komisijas īstenošanas lēmumi par plāna grozījumiem, Komisijas lēmumi par līdzekļu izmaksu, nolīgumi starp Komisiju un dalībvalstīm, kas veido atsevišķās juridiskās saistības, kā arī jebkādi paziņojumi par nelieliem plāna grozījumiem.

Koordinācijas iestādei būtu pastāvīgi jāatjaunina šī īpašā tīmekļa vietne, iekļaujot tajā visus jaunos attiecīgos dokumentus. Tā tīmekļa vietnē arī publicē dalībvalsts divgadu ziņojumus, kas prasīti saskaņā ar SKF regulas 24. panta 1. punktu, un jebkādu analīzi vai izvērtējumus, kas valsts līmenī veikti par fonda darbību un sasniegtajiem rezultātiem.

Lai uzturētu tiešu kontaktu ar potenciālajiem galasaņēmējiem un mērķgrupām, dalībvalstīm būtu jāizstrādā automātiska paziņošanas un abonēšanas sistēma un jānodrošina ar to saistīta klātbūtne sociālajos medijos. Šādai klātbūtnei sociālajos medijos un iesaistei būtu jāļauj potenciālajiem galasaņēmējiem pieteikties jaunāko ziņu saņemšanai un savlaicīgi tās saņemt.

Īstenošanas iestādēm pēc pieprasījuma ir jānodrošina ES iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām komunikācijas un redzamības materiāli, tai skaitā tādi, kas paredzēti galasaņēmējiem. Jānodrošina, ka Eiropas Savienībai pēc pieprasījuma tiek piešķirta uz bezatlīdzības, neekskluzīva un neatsaucama licence šādu materiālu izmantošanai un visas ar tiem saistītās iepriekš pastāvošās tiesības. Tam nebūtu jārada ievērojamas papildu izmaksas vai ievērojams administratīvais slogs nedz galasaņēmējiem, nedz īstenošanas iestādēm.

([30]) Sešu mēnešu termiņš atbilst vadošo iestāžu pienākumiem saistībā ar ES kohēzijas fondiem, kā noteikts Kopīgo noteikumu regulas 49. panta 1. punktā.

Atbalsta galasaņēmējiem ir arī jānodrošina ES finansējuma redzamība, it īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā, sniedzot dažādām auditorijām, tai skaitā arī medijiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.

Šo pienākumu nepiemēro, ja atbalstu sniedz fiziskām personām vai ja pastāv risks, ka tiks publiskota komerciāli sensitīva informācija (SKF regulas 23. panta 2. punkts).

Saņēmēji un struktūras, kas īsteno pasākumus un investīcijas, informē par atbalstu no fonda:

a) saņēmēja oficiālajā tīmekļa vietnē un sociālo mediju kontos publicējot īsu un ar atbalsta apjomu samērīgu aprakstu par pasākumiem un investīcijām, tai skaitā to mērķiem un rezultātiem, un uzsverot no ES saņemto finansiālo atbalstu;

b) ar pasākumu un investīciju īstenošanu saistītajos dokumentos un komunikācijas materiālos, ko paredzēts izplatīt sabiedrībai vai dalībniekiem, sniedzot pamanāmu paziņojumu, kurā uzsvērts no ES saņemtais atbalsts.

b. ***Datu publicēšana par galasaņēmējiem un Sociālā klimata fonda ietvaros īstenotajiem pasākumiem un investīcijām***

Saskaņā ar SKF regulas 23. panta 1. punktu koordinējošajai iestādei vai ieceltajai iestādei, kurai uzticēta īstenošana, ir jāpublicē vajadzīgie atsauces dati vienā vienotā dalībvalsts tīmekļa vietnē (minēta šo norādījumu XIII iedaļas a) punktā par redzamību un informāciju galasaņēmējiem) atvērtos mašīnlasāmos formātos, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/1024 ([31]) 5. panta 1. punktā. Tas ļaus datus kārtot, meklēt, izgūt, salīdzināt un atkalizmantot. Komisija sniegs metodiskus norādījumus par formātu un struktūru, lai datus padarītu savietojamus un atkalizmantojamus visās komunikācijas platformās, tai skaitā Komisijas tīmekļa vietnēs, un viegli pieejamus sabiedrībai apkopotā veidā.

Koordinējošajai iestādei vai ieceltajai iestādei, kurai uzticēta plāna īstenošana, jāpublicē SKP pasākumu un investīciju saraksts tīmekļa vietnē un saraksts regulāri jāatjaunina, to pārskatot. Sarakstā iekļauj visus tos pasākumus un investīcijas, ko īsteno ar fonda atbalstu, norādot no SKF saņemto finansējuma kopsummu, šo pasākumu un investīciju publiskā finansējuma kopsummu (ietverot valsts iemaksu SKP) un finansējuma summu, kas izmaksāta no citiem no ES budžeta finansētiem fondiem.

Informācija par finanšu piešķīrumu galasaņēmējiem (kā minēts SKF regulas 21. panta 2. punktā) ir jāiekļauj dalībvalsts publicētajā sarakstā, ņemot vērā SKF regulas 23. panta 1. punktā noteiktos ierobežojumus, cik drīz vien iespējams pēc tam, kad ieguldījums galasaņēmējam ir izmaksāts. Ja dažiem galasaņēmējiem finanšu piešķīrums no fonda netiek izmaksāts, jo pastāv bažas par īstenošanu, konstatēti pārkāpumi, ar revīziju saistītas vai finansiālas problēmas, minētie galasaņēmēji ir jāsvītro no saraksta un nav jāiekļauj to mērķrādītāju aprēķinā, par kuriem jāziņo vai kuri jāizmanto redzamības un komunikācijas nolūkos.

Sarakstā būtu iekļauj šāda informācija:

a) finanšu piešķīrumu galasaņēmēju vārds, uzvārds/nosaukums, to PVN reģistrācijas numuri vai nodokļu maksātāja identifikācijas numuri un fonda finanšu piešķīruma summa, kas saņemta par katru investīciju vai pasākumu;

b) darbuzņēmēja(-u) un apakšuzņēmēja(-u) vārds, uzvārds/nosaukums un tā/to PVN reģistrācijas numurs(-i) vai nodokļu maksātāja identifikācijas numurs(-i) un līguma(-u) vērtība, ja finanšu piešķīrumu galasaņēmējs ir līgumslēdzēja iestāde saskaņā ar ES vai valsts tiesību aktiem par publisko iepirkumu;

c) tās pilsētas, reģiona un valsts atrašanās vietas indikators vai ģeolokācija, kurā darbība tiek īstenota.

([31]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1024 (2019. gada 20. jūnijs) par atvērtajiem datiem un publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu (OV L 172, 26.6.2019., 56. lpp.).

Informācija, kas minēta iepriekš norādītajā sarakstā, nebūtu jāpublicē, ja tā attiecas uz šādiem īpašiem izņēmumiem:

— pagaidu tiešs ienākumu atbalsts mazaizsargātām mājsaimniecībām;

— Finanšu regulas 38. panta 3. punktā uzskaitītās situācijas, jo īpaši: i) finansiāls atbalsts, kas sniegts ar finanšu instrumentu starpniecību tādas summas apmērā, kura ir mazāka par 500 000 EUR; ii) gadījumi, kad informācijas izpaušana var apdraudēt attiecīgo personu vai subjektu tiesības un brīvības, ko aizsargā Eiropas Savienības Pamattiesību harta, vai kaitēt saņēmēju komerciālajām interesēm; iii) ja runa ir par atalgojumu ārējiem ekspertiem, kas izraudzīti, pamatojoties uz viņu profesionālajām spējām, ievērojot nediskriminācijas, vienlīdzīgas attieksmes un interešu konfliktu neesamības principus; iv) ļoti mazas vērtības līgumi, kuru vērtība ir mazāka par Finanšu regulas I pielikuma 14.4. punktā minēto summu.

c. ***Komunikācijas stratēģija par sociālajiem klimata plāniem***

Pēc valsts SKP apstiprināšanas īstenošanas iestādēm vai valsts koordinācijas struktūrai būtu jāizstrādā valsts komunikācijas stratēģija, kuras izklāsts jāiekļauj SKP. Komunikācijas stratēģijas izklāstā būtu jāiekļauj šāda informācija: mērķi, galvenie vēstījumi, mērķauditorijas, komunikācijas pasākumi/kanāli, plānotais budžets, atlasītie galvenie projekti, koordinācijas pasākumi ar Komisiju un uzraudzība un izvērtēšana. Lai nodrošinātu sabiedrības informētību par ES finansējuma ietekmi uz cilvēku ikdienas dzīvi, stratēģijas īstenošana būtu jāsāk iespējami drīz pēc tam, kad pieņemts Komisijas īstenošanas lēmums, ar ko apstiprina SKP. Īstenošanas iestāde tiek mudināta ievērot tās pašas minimālās komunikācijas prasības, kas piemērojamas saskaņā ar ES 2021.–2027. gada budžetu ([32]).

Tā kā SKF ir jauns instruments, kas ir cieši saistīts ar ETS2 ieviešanu, komunikācijas stratēģijai būtu jāpalielina informētība un jānodrošina, ka tiek atzīts SKF ieguldījums sociāli taisnīgā pārejā uz klimatneitralitāti, pievēršoties ETS2 sociālajai ietekmei projektu un dalībvalstu līmenī. Valsts komunikācijas stratēģijā būtu jāprecizē, kā īstenot kopīgus komunikācijas pasākumus ar Komisiju un tās pārstāvniecību attiecīgajā valstī un reģionā, kā arī komunikācijas pasākumus kopā ar vietējām un reģionālajām iestādēm, ekonomisko un sociālo partneru pārstāvjiem, attiecīgajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, jaunatnes organizācijām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, kā arī pasākumus, kas paredzēti tām.

Tā kā SKP būs daudzgadu instruments, pēc SKP pieņemšanas valsts komunikācijas stratēģijā būtu jāiekļauj komunikācijas plāns ar ikgadēju darbību kopumu, kas var kļūt par norādi par turpmākajiem komunikācijas pasākumiem turpmākajos gados.

Dalībvalstis var arī veicināt plašākas **"ieinteresēto personu iesaistes platformas"**, lai veicinātu iekļautību un pārredzamību. Šīs platformas atbalstītu dažādu skatu punktu apkopošanu un nodrošinātu, ka tiek pienācīgi ņemtas vērā dažādu attiecīgo grupu vajadzības. Tie ir plašāki par oficiālu apspriešanos ar valsts līmenī pārstāvētām ieinteresētajām personām.

Visbeidzot, stratēģijā var uzsvērt tādu konkrētu intervences pasākumu un labas prakses izvēli, kuri attiecas uz īstenotāju iestādi, kurus tā plāno veicināt un par kuriem aktīvāk informēt, un par kuriem tiktu plānota koordinēta komunikācija kopā ar Komisiju.

Lai nodrošinātu veiktā komunikācijas darba pienācīgu izplatīšanu un pārskatatbildību, īstenotājas iestādes tiek mudinātas vismaz reizi gadā informēt koordinācijas mehānismu (sk. III iedaļas a) punktu par īstenošanu) par komunikācijas stratēģijas īstenošanu un rezultātiem, kā arī par galvenajiem plānotajiem komunikācijas pasākumiem, kas jāveic nākamajā gadā.

Lai nodrošinātu paraugprakses apmaiņu un koordinētu kopīgās darbības SKF jomā, īstenotājām iestādēm ir jāsniedz Komisijai tā valsts komunikācijas koordinatora kontaktinformācija, kas darbosies kā Komisijas un citu dalībvalstu kontaktpunkts. Iestādēm šī informācija būtu jāiesniedz iespējami drīz pēc SKP apstiprināšanas.

([32]) https://commission.europa.eu/funding-tenders/managing-your-project/communicating-and-raising-eu-visibility_en.

d. ***Horizontālās komunikācijas pasākumi Eiropas līmenī***

Saistībā ar fondu un gūtajiem rezultātiem Komisija rīkos informācijas un komunikācijas pasākumus. Šie pasākumi vajadzības gadījumā un ar valsts iestāžu piekrišanu var ietvert kopīgus komunikācijas pasākumus ar valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm un Eiropas Parlamenta un Komisijas pārstāvniecībām attiecīgajās dalībvalstīs (SKF regulas 23. panta 3. punkts).

Lai nodrošinātu koordinētu pieeju starp Komisijas un dalībvalstu komunikācijas centieniem, Komisija izveidos:

— Sociālā klimata fonda tīmekļa vietni. Tā ietvers, piemēram, vispārīgu informāciju par fondu, atsauci uz katras dalībvalsts pieņemto SKP un sīkāku informāciju par to (tai skaitā pašu plānu pēc tam, kad to būs apstiprinājusi Komisija), sarakstu ar dalībvalstu iestādēm, kas atbild par SKP īstenošanu, un apakšsadaļu, kas veltīta labai praksei attiecībā uz pasākumiem un investīcijām. Komisija regulāri pārskatīs šo īpašo tīmekļa vietni, iekļaujot tajā visu relevanto publisko informāciju;

— valstu komunikācijas koordinatoru tīklu paraugprakses apmaiņai un kopīgu komunikācijas pasākumu organizēšanai. Komisija organizēs sanāksmes ar tīklu un izveidos digitālu vidi informācijas apmaiņai.

Attiecīgo kopīgo rādītāju saraksts katram atbilstīgajam pasākumam un investīcijai (kā noteikts SKF 8. pantā)

SKF regulas IV pielikumā ir noteikti kopīgie rādītāji un paredzēts, ka, ja dalībvalsts SKP neietver pasākumu vai investīciju, kas veicina dažu rādītāju sasniegšanu, dalībvalstis var norādīt, ka tie nav piemērojami. Šajā ziņā turpmākajā tabulā ir norādīts, kuri kopīgie rādītāji, kas uzskaitīti IV pielikumā, tiek uzskatīti par būtiskiem katram pasākuma vai investīciju veidam, lai reizi divos gados sniegtu progresa ziņojumu saskaņā ar SKF regulas 24. panta 1. punktu. Ja dalībvalsts SKP ietver pasākumu vai investīciju, kas ietilpst noteiktajos pasākumu/investīciju veidos, tai būtu jāvāc informācija par turpmāk norādīto(-ajiem) kopīgo(-ajiem) rādītāju(-iem) un jāiekļauj attiecīgie dati, ar ko mēra progresu virzībā uz kopīgo(-ajiem) rādītāju(-iem) divgadu progresa ziņojumos.

Ēku komponents	Iznākumu rādītājs Nr. 3	Iznākumu rādītājs Nr. 4	Iznākumu rādītājs Nr. 5	Iznākumu rādītājs Nr. 6	Iznākumu rādītājs Nr. 7	Iznākumu rādītājs Nr. 8	Iznākumu rādītājs Nr. 9	Iznākumu rādītājs Nr. 10
	Mazaizsargātu mājsaimniecību skaits	Ēku skaits – pamatīga renovācija	Grīdas platība (pamatīga renovācija)	Ēku skaits (cita veida energorenovācija)	Grīdas platība — cita veida energorenovācija	Aizstātā fosilā kurināmā apsildes iekārtu skaits	Papildu jauda atjaunīgajai enerģijai (MW)	Papildu jauda atjaunīgajai enerģijai (vienības)
a) Ēku renovācija	x	x (*)	x (*)	x (**)	x (**)	(x)	(x)	(x)
b) Piekļuve cenas ziņā pieejamiem energoefektīviem mājokļiem, tai skaitā sociālajiem mājokļiem	x					(x)	(x)	(x)
c) Dekarbonizācija, elektrificējot ēku siltumapgādi un aukstumapgādi	x					(x)	(x)	(x)
d) Mērķtiecīgas, piekļūstamas un cenas ziņā pieejamas informācijas, izglītības, informētības un konsultāciju nodrošināšana	x							
e) Energoefektivitātes risinājumi un piemēroti finansēšanas instrumenti saskaņā ar fonda sociālajiem mērķiem	x	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)

Apzīmējumi: Attiecībā uz kopīgiem rādītājiem, kas apzīmēti ar (x), dalībvalstīm un Komisijai katrā atsevišķā gadījumā būs jāvienojas par to, kuri pasākumi, ja tādi ir, neveicina attiecīgā rādītāja sasniegšanu un par kuriem nav jāziņo divgadu progresa ziņojumā.

*(*) *Tikai ēkām, kurās veikta pamatīga renovācija. Precizējot jānorāda, ka, lai gan Ēku energosnieguma direktīvā (2. panta 20. punkts) "pamatīga renovācija" ir definēta kā renovācija, kuras rezultātā tiek sasniegts bezemisiju ēku līmenis, renovācija, lai sasniegtu bezemisiju ēku līmeni, ne vienmēr ir iespējama. Tāpēc SKP izstrādes un īstenošanas nolūkā primārās enerģijas patēriņa samazinājumu par 60 % arī var uzskatīt par pamatīgu renovāciju.*

(**) Tikai ēkām, kurām veikta cita veida energorenovācija.

Ēku komponents	Rezultātu rādītājs Nr. 11	Rezultātu rādītājs Nr. 12	Rezultātu rādītājs Nr. 13	Rezultātu rādītājs Nr. 14	Rezultātu rādītājs Nr. 15	Rezultātu rādītājs Nr. 16	Rezultātu rādītājs Nr. 17
	Mazaizsargātu mājsaimniecību skaita samazinājums (%)	SEG emisiju samazinājums ēku sektorā	Enerģētiski nabadzīgo mājsaimniecību skaita samazināšana (%)	Gada primārās enerģijas patēriņa ietaupījums (MWh/gadā)	Gada primārās enerģijas patēriņa ietaupījums (kWh/m2)	Gada enerģijas galapatēriņa ietaupījums (kWh/m2)	Gada enerģijas galapatēriņa ietaupījums (MWh/gadā)
a) Ēku renovācija	x	x	x	x	x	x	x
b) Piekļuve cenas ziņā pieejamiem energoefektīviem mājokļiem, tai skaitā sociālajiem mājokļiem	x	(x) (*)	x	(x) (*)	(x) (*)	(x) (*)	(x) (*)
c) Dekarbonizācija, elektrificējot ēku siltumapgādi un aukstumapgādi	x	x	x	x	x	x	x
d) Mērķtiecīgas, pieejamas un cenas ziņā pieejamas informācijas, izglītības, informētības un konsultāciju nodrošināšana							
e) Energoefektivitātes risinājumi un piemēroti finansēšanas instrumenti saskaņā ar fonda sociālajiem mērķiem	x	(x)	x	(x)	(x)	(x)	(x)

Apzīmējumi: *Attiecībā uz kopīgiem rādītājiem, kas apzīmēti ar (x), dalībvalstīm un Komisijai katrā atsevišķā gadījumā jāvienojas par to, kuri pasākumi, ja tādi ir, neveicina attiecīgā rādītāja sasniegšanu un par kuriem nav jāziņo divgadu progresa ziņojumā.*

(*) *Šie rādītāji attiecas tikai uz ēku pārprofilēšanu (nevis jaunu ēku būvniecību).*

Autotransporta komponents	Iznākumu rādītājs Nr. 20	Iznākumu rādītājs Nr. 21	Iznākumu rādītājs Nr. 22	Iznākumu rādītājs Nr. 23	Iznākumu rādītājs Nr. 24	Iznākumu rādītājs Nr. 25	Iznākumu rādītājs Nr. 26	Iznākumu rādītājs Nr. 27	Iznākumu rādītājs Nr. 28
	Mazaizsargātu transporta lietotāju skaits	Iegādāto bezemisiju transportlīdzekļu skaits	Iegādāto mazemisiju transportlīdzekļu skaits	Iegādāto velosipēdu skaits	Uzpildes un uzlādes punktu skaits	Biļetes par pazeminātu cenu vai bezmaksas sabiedriskā transporta biļetes (lietotāju skaits)	Kopīgotas mobilitātes un mobilitātes kā pakalpojuma papildu risinājumi (lietotāju skaits)	Kopīgotas mobilitātes un mobilitātes kā pakalpojuma papildu risinājumi (vienības)	Atbalstītā braukšanai ar velosipēdu paredzētā infrastruktūra (km)
d) Mērķtiecīgas, pieejamas un cenas ziņā pieejamas informācijas, izglītības, informētības un konsultāciju nodrošināšana	x								

Autotransporta komponents	Iznākumu rādītājs Nr. 20	Iznākumu rādītājs Nr. 21	Iznākumu rādītājs Nr. 22	Iznākumu rādītājs Nr. 23	Iznākumu rādītājs Nr. 24	Iznākumu rādītājs Nr. 25	Iznākumu rādītājs Nr. 26	Iznākumu rādītājs Nr. 27	Iznākumu rādītājs Nr. 28
	Mazaizsargātu transporta lietotāju skaits	Iegādāto bezemisiju transportlīdzekļu skaits	Iegādāto mazemisiju transportlīdzekļu skaits	Iegādāto velosipēdu skaits	Uzpildes un uzlādes punktu skaits	Biļetes par pazeminātu cenu vai bezmaksas sabiedriskā transporta biļetes (lietotāju skaits)	Kopīgotas mobilitātes un mobilitātes kā pakalpojuma papildu risinājumi (lietotāju skaits)	Kopīgotas mobilitātes un mobilitātes kā pakalpojuma papildu risinājumi (vienības)	Atbalstītā braukšanai ar velosipēdu paredzētā infrastruktūra (km)
f) Bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļi un velosipēdi, uzlādes un uzpildes infrastruktūra	x	(x)	(x)	(x)	(x)				(x)
g) Cenas ziņā pieejams un piekļūstams sabiedriskais transports (...), ilgtspējīga mobilitāte pēc pieprasījuma, koplietošanas mobilitātes pakalpojumi un aktīvās mobilitātes iespējas.	x					(x)	(x)	(x)	

Apzīmējumi: *Attiecībā uz kopīgiem rādītājiem, kas apzīmēti ar (x), dalībvalstīm un Komisijai katrā atsevišķā gadījumā jāvienojas par to, kuri pasākumi, ja tādi ir, neveicina attiecīgā rādītāja sasniegšanu un par kuriem nav jāziņo divgadu progresa ziņojumā.*

	Rezultātu rādītājs Nr. 29	Rezultātu rādītājs Nr. 30	Rezultātu rādītājs Nr. 31
	Mazaizsargātu transporta lietotāju skaita samazināšana (%)	Mājsaimniecību, kuras skar transporta nabadzība, skaita samazināšana (%)	SEG emisiju samazinājums autotransporta sektorā
d) Mērķtiecīgas, pieejamas un cenas ziņā pieejamas informācijas, izglītības, informētības un konsultāciju nodrošināšana			
f) Bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļi un velosipēdi, uzlādes un uzpildes infrastruktūra	x	x	x
g) Cenas ziņā pieejams un piekļūstams sabiedriskais transports (...), ilgtspējīga mobilitāte pēc pieprasījuma, koplietošanas mobilitātes pakalpojumi un aktīvās mobilitātes iespējas	x	x	x

Papildus mikrouzņēmumiem	Iznākumu rādītājs Nr. 33	Rezultātu rādītājs Nr. 34
	Mazaizsargātu mikrouzņēmumu skaits	Mikrouzņēmumu skaita samazinājums (%)
a) Ēku renovācija	(x)	(x)
b) Piekļuve cenas ziņā pieejamiem energoefektīviem mājokļiem, tai skaitā sociālajiem mājokļiem		
c) Dekarbonizācija, elektrificējot ēku siltumapgādi un aukstumapgādi	(x)	(x)
d) Mērķtiecīgas, pieejamas un cenas ziņā pieejamas informācijas, izglītības, informētības un konsultāciju nodrošināšana	(x)	(x)
e) Energoefektivitātes risinājumi un piemēroti finansēšanas instrumenti saskaņā ar fonda sociālajiem mērķiem	(x)	(x)
f) Bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļi un velosipēdi, uzlādes un uzpildes infrastruktūra	(x)	(x)
g) Cenas ziņā pieejams un piekļūstams sabiedriskais transports (...), ilgtspējīga mobilitāte pēc pieprasījuma, koplietošanas mobilitātes pakalpojumi un aktīvās mobilitātes iespējas	(x)	(x)

Apzīmējumi: *Attiecībā uz kopīgiem rādītājiem, kas apzīmēti ar (x), dalībvalstīm un Komisijai katrā atsevišķā gadījumā jāvienojas par to, kuri pasākumi, ja tādi ir, neveicina attiecīgā rādītāja sasniegšanu un par kuriem nav jāziņo divgadu progresa ziņojumā.*

Pagaidu tiešs ienākumu atbalsts (*DIS*)	Iznākumu rādītājs Nr. 36	Iznākumu rādītājs Nr. 37	Rezultātu rādītājs Nr. 38	Rezultātu rādītājs Nr. 39
	Mazaizsargātu mājsaimniecību skaits, kas saņem *DIS*	Mazaizsargātu transporta lietotāju skaits, kas saņem *DIS*	Vidējais *DIS* uz vienu mazaizsargātu mājsaimniecību (EUR)	Vidējais *DIS* uz vienu transporta lietotāju (EUR)
2. pants. Pasākumi, ar kuriem sniedz pagaidu tiešu ienākumu atbalstu	x	x	x	x

Var būt gadījumi, kad precīzu datu vākšana par kopīgiem rādītājiem nav iespējama. Šādos gadījumos dalībvalstis var ierosināt ziņot par aplēsēm, balstoties uz skaidru pamatojumu tam, ka precīza datu vākšana nav iespējama, un pamatotu aplēšu metodiku, par kuru iepriekš būtu jāvienojas ar Komisiju.

II. PIELIKUMS

Veidne pārvaldības deklarācijai, kas pievienojama maksājuma pieprasījumam saskaņā ar 20. panta 1. punktu

Es/mēs, apakšā parakstījies(-ušies) (uzvārds(-i), vārds(-i), amats(-i) vai funkcija(-s)), tās iestādes vadītājs, kas iecelts sociālā klimata plāna pārvaldības deklarācijas parakstīšanai par XXX (*CCI* numurs),

pamatojoties uz XXX sociālā klimata plāna īstenošanu laikposmā no XX.XX.XXX līdz YY.YY.YYY., pamatojoties uz manu/mūsu spriedumu un visu informāciju, kas man/mums bija pieejama dienā, kad Komisijai tika iesniegts maksājuma pieprasījums, tostarp veikto pārvaldības pārbaužu un revīziju rezultātiem saistībā ar izdevumiem, kas iekļauti Komisijai iesniegtajos maksājumu pieteikumos par periodu no VV.VV.VV. līdz ZZ.ZZ.ZZZZ,

kā arī, ņemot vērā manus/mūsu pienākumus saskaņā ar Regulu (ES) 2023/995,

ar šo apliecinu/apliecinām, ka:

a) maksājuma pieprasījumā sniegtā informācija ir pareiza, pilnīga un precīza atbilstīgi Regulas (ES) 2023/995 20. pantam;

b) izdevumi, kas radušies, lai pilnībā sasniegtu mērķrādītājus un atskaites punktus, atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem un ir izmantoti paredzētajam mērķim;

c) attiecīgā dalībvalsts nav atcēlusi pasākumus, kas saistīti ar iepriekš apmierinoši sasniegtiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem.

Es/mēs apstiprinu(-ām), ka galīgajos revīzijas un kontroles ziņojumos konstatētās neatbilstības saistībā ar iepriekšējiem maksājumu pieprasījumiem ir pienācīgi novērstas. Tāpat arī apstiprinu(-ām), ka mērķrādītāji vai atskaites punkti, attiecībā uz kuriem šobrīd notiek to likumības un pareizības pārbaude, netika iekļauti maksājuma pieprasījumā, par kuru tiek gatavoti novērtējuma secinājumi, lai tos varētu iekļaut turpmākā maksājuma pieteikumā.

Es/mēs arī apstiprinu(-ām) datu ticamību attiecībā uz plāna īstenošanas rādītājiem, atskaites punktiem un progresu.

Apstiprinu(-ām) arī, ka tiek īstenoti efektīvi un samērīgi krāpšanas apkarošanas pasākumi un ka šajos pasākumos ņemti vērā šajā sakarā apzinātie riski.

Visbeidzot, apstiprinu/apstiprinām, ka man/mums nav zināma nekāda neizpausta informācija par reputāciju saistībā ar programmas īstenošanu.

III. PIELIKUMS

Komunikācija un redzamība (23. pants)

ES emblēmas (“emblēma”) izmantošana un tehniskie parametri

1.1. Emblēmai jābūt izvietotai redzamā vietā visos ar darbības īstenošanu saistītajos komunikācijas materiālos, kas paredzēti sabiedrībai vai dalībniekiem, piemēram, drukātiem vai digitāliem produktiem un tīmekļa vietnēm, tai skaitā mobilajām versijām.

1.2. Paziņojumu “**Finansē Eiropas Savienība – Sociālais klimata fonds**” raksta nesaīsināti un izvieto blakus emblēmai.

1.3. Burtveidols, ko izmanto kopā ar emblēmu, var būt viens no šiem: *Arial, Auto, Calibri, Garamond, Trebuchet, Tahoma, Verdana* vai *Ubuntu*. Nedrīkst izmantot kursīvu, pasvītrojumu un fonta efektus.

1.4. Teksta novietojums attiecībā pret emblēmu neaizsedz emblēmu.

1.5. Izmantotajam fonta lielumam jābūt proporcionālam emblēmas lielumam.

1.6. Fonta krāsa ir zila (*reflex blue*), melna vai balta – atkarībā no fona.

1.7. Emblēmu nedrīkst pārveidot vai apvienot ar jebkādu citu grafisko elementu vai tekstu. Ja kopā ar emblēmu izvieto citus logotipus, emblēmai pēc augstuma vai platuma ir jābūt vismaz tikpat lielai kā lielākajam logotipam. Lai izceltu ES atbalstu, nedrīkst izmantot nekādu citu vizuālo identitāti vai logotipu kā vien emblēmu.

1.8. Ja vienā un tajā pašā vietā tiek veiktas vairākas darbības, ko atbalsta ar tiem pašiem vai citiem finansēšanas instrumentiem, vai, ja vēlāk tai pašai darbībai tiek piešķirts papildu finansējums, izvieto vismaz vienu plāksni vai informācijas stendu.

1.9. Emblēmas grafiskie standarti un standarta krāsu noteikšana, kā norādīts tālāk.

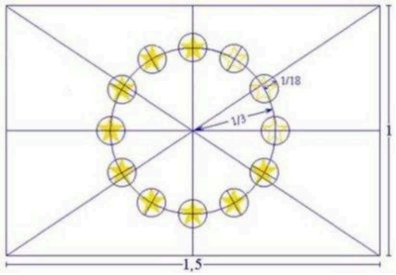
A) SIMBOLU APRAKSTS

Uz debeszila pamata divpadsmit zeltainas zvaigznes veido apli, kas simbolizē Eiropas tautu savienību. Zvaigžņu skaits ir nemainīgs, jo divpadsmit simbolizē pilnību un vienotību.

B) HERALDISKAIS APRAKSTS

Zilā laukā divpadsmit zeltainas piecstaru zvaigznes veido apli tā, ka to stari nesaskaras.

C) ĢEOMETRISKAIS APRAKSTS

Emblēma ir zila taisnstūra karoga formā, kura garākā mala ir 1,5 reižu garāka par īsāko malu. Divpadsmit zelta zvaigznes, kas izvietotas ar vienādu intervālu, veido neredzamu apli, kura centrs ir taisnstūra diagonāļu krustpunkts. Apļa rādiuss ir vienāds ar vienu trešdaļu emblēmas augstuma. Katrai zvaigznei ir pieci stari, kas atrodas uz tāda neredzama apļa perimetra, kura rādiuss ir vienāds ar vienu astoņpadsmito daļu no karoga platuma. Visas zvaigznes ir stateniskas, t. i., pret mastu viens stars vertikāli un divi stari taisnā līnijā taisnā leņķī. Zvaigznes ir izvietotas kā pulksteņa ciparnīcas skaitļi. To skaits nav maināms.

D) STANDARTA KRĀSAS

Emblēma ir šādās krāsās: *PANTONE REFLEX BLUE* taisnstūra virsmai; *PANTONE YELLOW* zvaigznēm.

E) ČETRKRĀSU DRUKA

Ja tiek izmantota četrkrāsu druka, atkārtoti jāizveido divas standartkrāsas, izmantojot četrkrāsu drukas krāsas.

PANTONE YELLOW krāsu iegūst, izmantojot 100 % dzeltenu proceskrāsu.

PANTONE REFLEX BLUE krāsu iegūst, sajaucot 100 % ciāna proceskrāsu un 80 % fuksīna proceskrāsu.

Internets:

PANTONE REFLEX BLUE tīmekļa paletes krāsā atbilst RGB:0/51/153 (heksadecimālajā sistēmā: 003399) un *PANTONE YELLOW* tīmekļa paletes krāsā atbilst RGB: 255/204/0 (heksadecimālajā sistēmā: FFCC00).

MELNBALTĀ REPRODUCĒŠANA

Izmantojot melno krāsu, taisnstūra kontūru drukā melnā krāsā un zvaigznes drukā melnas uz baltas pamatnes.

Izmantojot zilo krāsu (*Reflex Blue*), izmanto 100 % zilu, zvaigznes atveidojot baltā negatīva krāsā.

REPRODUCĒŠANA UZ KRĀSAINA PAMATA

Ja nav iespējams izmantot citu fonu kā tikai krāsainu, ap taisnstūri jābūt baltai apmalei, kuras platums ir 1/25. daļa no taisnstūra augstuma.

Principi, kas nosaka, kādā veidā ES emblēmu var izmantot trešās personas, ir izklāstīti administratīvā nolīgumā ar Eiropas Padomi par Eiropas emblēmas izmantošanu, ko veic trešās personas (OV C 271, 8.9.2012., 5. lpp.).

2. Intelektuālā īpašuma tiesību licence, kas minēta 49. panta 6. punktā, piešķir ES vismaz šādas tiesības:

2.1. iekšēji lietot komunikācijas un redzamības materiālus, t. i., tiesības tos reproducēt, kopēt un darīt pieejamus ES iestādēm un aģentūrām, dalībvalstu iestādēm, un to darbiniekiem;

2.2. ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā pilnīgi vai daļēji reproducēt komunikācijas un redzamības materiālus;

2.3. publiskot komunikācijas un redzamības materiālus, izmantojot visus saziņas līdzekļus;

2.4. publiski izplatīt visu veidu komunikācijas un redzamības materiālus (vai to kopijas);

2.5. glabāt un arhivēt komunikācijas un redzamības materiālus;

2.6. piešķirt trešām personām apakšlicenci par tiesībām izmantot komunikācijas un redzamības materiālus.

SAĪSINĀJUMI UN ĪSI NOSAUKUMI

Kopīgo noteikumu regula (KNR) – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

Princips "nenodarīt būtisku kaitējumu" – princips attiecībā uz vidiskajiem mērķiem Regulas (ES) 2020/852 17. panta nozīmē.

Energoefektivitātes direktīva – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/1791 (2023. gada 13. septembris) par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (OV L 231, 20.9.2023., 1. lpp.).

Ēku energosnieguma direktīva – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1275 par ēku energosniegumu (OV L, 2024/1275, 8.5.2024.).

ETS direktīva – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

ETS2 – jaunā emisijas kvotu tirdzniecības sistēma ēku, autotransporta un papildu sektoros, kas noteikta IV.a nodaļā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2023/959 (2023. gada 10. maijs), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, un Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību (OV L 130, 16.5.2023., 134. lpp.).

Finanšu regula – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2024/2509 (2024. gada 23. septembris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (pārstrādāta redakcija) (OV L, 2024/2509, 26.9.2024.).

Fonds, SKF – Sociālais klimata fonds.

VGAR – Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Vispārējā grupu atbrīvojuma regula, VGAR) (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

Pārvaldības regula – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

DFS – daudzgadu finanšu shēma.

Plāns(-i), SKP – sociālais(-ie) klimata plāns(-i).

ANM regula – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

SKF regula – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/955 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060 (OV L 130, 16.5.2023., 1. lpp.).

Taksonomijas regula – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 1. lpp.).